N°. 229. A°. 1860.

DINGSDAG 25 SEPTEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... *f* 1.—
Iedere regel meer. . . . . - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Van dit N.° der Courant zijn afzonderlijke Exemplaren aan het Bureau verkrijgbaar a 10 Cents.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL, bevattende Binnen- en Buitenlandsche Berigten enz.

Tollens' Standbeeld
ONTHULD.
24 September 1860.

Tachtig jaren zijn er voorbijgegaan, sints op den vierentwintigsten dag der herfstmaand binnen de vesten van Rotterdam een kind werd geboren dat den naam zou dragen van Hendrik Tollens Caroluszoon; wederom brak heden de vierentwintigste septemberdag aan en de morgen van dien dag zag Rotterdam in feesttooi gehuld; zag duizenden van Rotterdam's burgers zich spoeden naar het bekoorlijke Park; zag binnen eene daarin afgeperkte ruimte zich verzamelen wat in de stad, neen in het vaderland, rang heeft en aanzien, of zich onderscheidt op het gebied der letterkunde en schoone kunsten; zag die allen geschaard rondom den geëerbiedigden Oranje-Vorst, die Nederland regeert, en dezen het teeken geven, waarop het hulsel viel en aller oogen het marmeren beeld aanschouwden, dat door het Nederlandsche volk werd opgerigt voor hem, wiens naam met gulden letteren in het voetstuk staat gebeiteld, — den naam TOLLENS.

Een tijdsverloop van tachtig jaren tusschen iemands geboorte en de vereeuwiging zijner nagedachtenis en zijner persoonlijkheid in blijvend marmer is zeker niet lang. Wèl moet het zesenzeventigjarig menschenleven dat daar tusschen ligt eene bijzondere beteekenis gehad hebben; wèl moet hetgeen in dat leven werd verrigt of voortgebragt in naauw verband staan met, een grooten en weldadigen invloed hebben uitgeoefend op het leven, de ervaringen, de gevoelens van een geheel volk, dat Vorst en onderdanen zich aldus vereenigen om reeds nu zulk eene plegtige, ernstige, blijvende eere te bewijzen. Die eere, waar zij geene gelijke vrucht is van volksopwinding of volksverblinding, — en deze laten zich in gewone omstandigheden, Goddank! in Nederland niet zoo ligt verwachten — kan ten onzent slechts te beurt vallen óf aan een Vorst, wiens deugden even diep in het hart der natie staan gegrift als de weldaden zijner regering; óf aan den Held, die de eer van Neêrlands driekleur handhaafde of 's volks onafhankelijkheid en regten verdedigde met opoffering van zijn leven; óf eindelijk aan den Dichter, wiens zangen zijn ineêngevloeid met het leven des volks gedurende een zeker tijdperk, zoo als zij op hunne beurt aan datzelfde leven des volks waren ontsprongen.

Zulk een dichter is Tollens geweest, en juist en vooral omdat hij Volksdichter was bij uitnemendheid, zijn er nog geen vier volle jaren na zijn ontslapen voorbijgegaan, of reeds heeft de liefde, de bewondering, de erkentelijkheid van geheel eene natie zijne nagedachtenis vereeuwigd door een gedenkteeken, dat zijne trekken en zijne gestalte tot volgende geslachten zal overbrengen.

Tollens was Volksdichter. Hij werd onder ons geboren en opgevoed in die klasse, de gezegende middenklasse genaamd, op welke de naam van *kern* des volks zoo ten volle toepasselijk is. Hij behoorde door liefde te midden van een stand — den handelstand — die de kracht en de zenuw uitmaakt van ons Nederlands volksbestaan. Hij *kende* ze niet alleen, de gevoelens, de denkbeelden, de wenschen, de ervaringen, de vreugde en het lijden des volks, in al de diepte en innigheid, op het gebied des openbaren zoowel als des huiselijken levens, — hij *leefde* er in: zij waren zijne *eigene* gevoelens en denkbeelden, het waren zijn *eigen* lijden of verblijden. En daar de genius der poëzy zijne wieg had omzweefd, daar hem de gave en tegelijk de behoefte was ingeschapen om aan dat alles uitdrukking en gestalte te geven door middel van de taal en in de schoone vormen der dichtkunst, zoo werden van der jeugd af aan, welke hij aan de zorgen en beslommeringen van het dagelijksche handelsbedrijf vermogt te ontwoekeren, door hem aan de uitstorting van zangen.

Al ware het hier de plaats en het oogenblik om er iets te herinneren, — de levenservaringen van Tollens waren niet van die welke den geschiedschrijver rijke stof geven tot het verhalen van treffende feiten of het schilderen van beelden toestanden.

Alleen voor wie tot het meer intime leven door kan dringen zou het, als ieder menschelijk aanzijn, belangwekkende momenten hebben. Op jaren van onvermoeide toewijding aan zijn handelsbedrijf, volgden andere jaren van welverdiende rust, maar in beide, onder werkzaamheid en rust na de inspanning, te midden van huiselijke en maatschappelijke bemoeijingen, te midden ook van de beslommeringen, die onafscheidelijk zijn van de onderscheiding welke hem van alle zijden, op elken leeftijd, uit alle rangen der maatschappij te beurt viel, bleef zijn geest helder en krachtig en zong hij voor zijn volk van godsdienst en deugd, van vaderland en huisgezin, kortom van wat in het gemoed van dat volk weêrklank vond, en nimmer werden de toonen van zijne muze vernomen of geheel Nederland ving ze met gretige, dankbare ooren op.

Zullen wij opsommen of slechts het voornaamste noemen van *wat* hij zong? Immers neen! Heden is het aller geheugen trouwer dan ooit en herinneren wij ons niet slechts het opschrift maar ook den inhoud van dichtstuk bij dichtstuk, ons door Tollens geschonken en bij welks herhaalde lezing ons gemoed beurtelings werd getroffen of in geestdrift ontstoken, werd bemoedigd of bekoord. En zoo ons geheugen te kort mogt schieten, — de hand, die ons zoo trouw en uitvoerig *Tollens en zijn tijd* heeft geschetst (1), biedt zich aan om het te gemoet te komen en zal zeker dezer dagen door menigeen erkentelijk zijn aangenomen.

Zullen wij ons aan de waardering, of slechts maar aan de beschrijving wagen van de wijze *hoe* hij zong? Immers neen! Wij staan aan den morgen van een feest aan Tollens gewijd en dat niet zijn minst schitterenden glans zal danken aan wat de *kunst* er toe bijdraagt om den kunstenaar, den dichter, te huldigen.

En waartoe anders zal zoo straks de feestredenaar de gave der welsprekendheid aanwenden, waartoe anders zullen dichtkunst en toonkunst zoo straks hunne toonen huwen en zoo elkanders magt verdubbelen, dan om de zuiverheid en schoonheid, de kracht en den eenvoud, het gevoel en den adel van Tollens poëzy te schetsen en naar waarde te huldigen.

Dat te hooren, dat met warme en volle sympathie mede te genieten en toe te juichen, den luister van het Tollensfeest mede te aanschouwen en voor zoover wij daartoe in de gelegenheid zijn te helpen verhoogen, — ziedaar wat ons reeds vroegtijdig uit onze woning lokt. Het aanzien der stad getuigt er van dat zij feest viert, — het feest van haren dichter! Van alle zijden wapperen de nationale kleuren; de huizen zijn er mede getooid, langs de levendige straten en schoone havens onzer stad; de schepen voor en in de stad prijken er meê en ook met de kleuren van nog andere natien, die aldus blijk geven van met den feesttoon te willen instemmen. De stad heeft zich feestelijk getooid èn om den geëerbiedigden Koning en de Koninklijke Prinsen, die de hulde komen bijwonen en bekroonen, welke het volk brengt aan den dichter van „Vaderland en Vorst", waardig te ontvangen, èn om die hulde zoo luisterrijk mogelijk te doen zijn. Meer dan gewone, ja eene andere drukte heerscht in de straten, en zoo wij talrijke vreemdelingen, door de spoorwegen aangevoerd, onder de wandelaars opmerken, menig bewijs zien wij ook dat de burgers van Rotterdam voor eenige uren hart en oog hebben afgetrokken van de bemoeijingen des dagelijkschen bedrijfs om deel te nemen aan het Tollensfeest.

Wij volgen de rigting, die de meeste wandelaars nemen, en deze voert ons naar het Park, op welks schoonen aanleg en bevallige dreven Rotterdam zoo te regt fier is. Dáár ligt het middelpunt van het feest van den dag; dáár verrijst reeds, maar nog zorgvuldig onder het hulsel bedekt, het beeld van den dichter, die heden voor tachtig jaren hier het levenslicht zag, in wiens bezit Nederland zich betrekkelijk zeer langen tijd mogt verheugen, maar wiens verscheiden toch als eene droevige mare door geheel het Land weêrklonk, en wiens nagedachtenis men dadelijk behoefte gevoelde in blijvend marmer te huldigen.

Naarmate wij het Park meer naderen, wordt het gewoel grooter en de schare digter en zien wij tal van rijtuigen de genoodigden en hunne dames in feestgewaad derwaarts voeren. De gelegenheid om getuige te zijn van de plegtige onthulling moge niet zoo gunstig zijn als wanneer het beeld eene geschikte plaats had kunnen vinden op een van de pleinen der stad, toch zien wij dat die plegtigheid zelf ook nog door menigeen zal kunnen worden aanschouwd, die geen toegang hebben tot de afgeperkte ruimte. Ons verheugende in laatstgemeld voorregt en ofschoon wij ons niet hebben te haasten om al dringende en gedrongen ons van een goed plaatsje te verzekeren, betreden wij het voor deze gelegenheid uitgebreid terrein der Officieren-Societeit, waarover ook de genoodigden van de tribune moeten passeren. De tijd is ons nog gegund om een blik te wijden aan de wijze waarop het voor deze gelegenheid is versierd. Ter wederzijde van den ingang der Officieren-Societeit verheft zich een Venetiaansche mast, omwonden met eene guirlande van groen, waaijende van den top de vlaggen van Rotterdam en Nederland; aan den voet der beide masten prijken rijke bloemen, waarboven zich eene trofee verheft. Op het terrein der Societeit vinden wij een groot aantal leden met hunne dames bijeen. Het societeitsgebouw is voor deze gelegenheid aan de feest-commissie ten gebruike afgestaan en de benedenzaal is voor de ontvangst van de Vorstelijke gasten en verdere aanzienlijke genoodigden ingerigt; wij werpen in het voorbijgaan even een blik in de zaal; een prachtig tapijt bedekt den vloer, prachtige spiegels zijn hier en daar aangebragt en de zaal is verder met de statuette van Tollens, bloemen en groen getooid. Ook van buiten aan het gebouw zijn bloemen aangebragt. Het geheel heeft een behagelijk voorkomen, doch om alles meer in bijzonderheden te beschouwen ontbreekt ons de tijd.

Wij worden toch indachtig aan de kennisgeving van het Gemeentebestuur dat, „na de aankomst van Z. M. den Koning, *niemand* meer tot de tribune wordt toegelaten." Wij laten dus het voorregt van de Vorstelijke Personen hier te zien aankomen over aan de talrijke schare die zich met een plaatsje op dit terrein zal moeten vergenoegen, en aan anderen de eer van straks Z. M. te mogen begroeten en ontvangen in de benedenzaal van het societeitsgebouw. Ons aan de leiding overgevende van de heeren commissarissen van orde bereiken wij nu weldra de estrade. Reeds dadelijk bespeuren wij dat lang al de genoodigden hunne plaatsen nog niet hebben ingenomen en wij dus de gelegenheid hebben de estrade of tribune zelf en hare keurige versiering in oogenschouw te nemen.

Bekoorlijk is de aanblik welke deze open tribune aanbiedt. Aan deze zijde van den vijver, regt tegenover het standbeeld, opgerigt, vormt zij in haar geheel een halven cirkel. Aan hare buitenzijde bevinden zich zestien Venetiaansche masten, van welker top Oranje, Nederlandsche en Rotterdamsche vlaggen wapperen. Te midden dezer tribune voor de verschillende genoodigden met hunne dames verheft zich eene zeer bevallige loge, voor Z. M. den Koning en de leden van het Koninklijk Huis bestemd. Deze loge is omhangen met gordijnen van rood damast met oranje en versierd met eene prachtige lambriquin van rood velours, waarop aan de vier zijden in het midden de gekroonde W op een blaauw veld is aangebragt; het bovengedeelte der loge is met de stads-kleuren geschilderd en van den top wappert de Koninklijke standaard. Aan de binnenzijde der Koninklijke loge zijn prachtige fluweelen oranje vanen aangebragt, terwijl daar verschillende zetels voor de hooge gasten zijn geplaatst. Rondom deze loge bevindt zich eene estrade waarop de leden van den Gemeenteraad en de leden der commissie voor het standbeeld met hunne dames en de leden der familie Tollens plaats zullen nemen, en daaromheen nemen de genoodigden nu allengs de zitplaatsen in; de plaats voor den feestredenaar bevindt zich mede op de estrade, ter zijde van de Koninklijke loge. Keur van bloemen en heesters is overal rondom de tribune aangebragt. Aan de overzijde van den vijver staat het beeld met een omkleedsel van groen en wit, de stadskleuren, omhuld. Ter zijde daarvan is regts eene afgesloten ruimte voor nog een aantal genoodigden en links de met groen en wit bekleede estrade, waarop het koor en de muziek reeds hebben plaats genomen. Overal zoover het oog zien kan is het geheele Park met eene zaamgepakte menigte gevuld, welke nog van oogenblik tot oogenblik aangroeit.

Terwijl wij dus onze blikken lieten rondweiden en zij de ons meer of min bekende gelaatstrekken ontmoetten en herkenden van zoo vele mannen uitstekend op elk gebied des geestes, opgekomen om den bevoorregten tolk der volkspoësy te huldigen, zijn de onbezette plaatsen allengs allen ingenomen; die welke nog ledig staan zijn bestemd voor de Vorstelijke gasten en voor hen, die hen ginds verbeiden. Nog eene wijle wachtens en juichtoonen die van uit de verte ons oor treffen, eene zekere bedrijvigheid ginds bij den toegang tot de tribune en eene niet best te beschrijven beweging die de menigte rondom ons doorvaart, verkondigen ons dat de hooge gasten bij dit feest in aantogt zijn. Wij hooren een van onze buren op de tribune aan zijn bevallig dames-gezelschap mededeelen, wat ginder op het terrein der officieren-societeit op dit oogenblik moet geschieden. Wanneer hij goed is ingelicht worden de Vorstelijke gasten, die door eene commissie uit het collegie van Burgemeester en Wethouders en uit den Gemeenteraad, aan het stationsgebouw van den Hollandschen spoorweg zijn gerecipieerd en vervolgens herwaarts begeleid, thans in de zaal van het societeitsgebouw door de overige leden van den Gemeenteraad, de commissie ter oprigting van een nationaal gedenkteeken voor Tollens, en verschillende hooggeplaatste personen begroet. Lang zal evenwel ons geduld niet op de proef worden gesteld; eene nog sterker beweging dan daar straks waarschuwt ons dat de Vorstelijke gasten en de verdere hoofdpersonen die het feest opluisteren de voor hen bestemde plaatsen komen innemen. Zie, daar nadert de stoet, Z. M. de Koning, in generaals uniform, Z. K. H. de Prins van Oranje en Z. K. H. Prins Frederik, insgelijks in generaals-uniform, HD. adjudanten, al de heeren Ministers, in het zwart met ridderordes, de heer Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, de heeren Burgemeester en Wethouders, de leden van den Gemeenteraad, de leden der Tollenscommissie en de heer Strackee, de vervaardiger van het beeld.

De reeds gezeten genoodigden rijzen van hunne zitplaatsen op om den stoet om in de eerste plaats Z. M. den geëerbiedigden Koning te begroeten, die met de meeste minzaamheid aller groeten beantwoordt. Z. M. en de Koninklijke Prinsen nemen de voor hen bestemde plaatsen in; de leden van den Gemeenteraad scharen zich ter regterzijde, die van de Tollenscommissie ter linkerzijde van de Vorstelijke gasten. Naauwelijks zijn allen op hunne plaatsen of ginds, aan de overzijde, worden de eerste akkoorden vernomen van de blaasinstrumenten, die het koor zullen ondersteunen, hetwelk links van het standbeeld heeft plaats genomen. Dat koor, ongeveer 250 zangers sterk, wordt aangevoerd door den genialen Verhulst, wiens muziekale compositie dubbele kracht en nadruk bijzet aan de schoone woorden der feestcantate van den vriend van Tollens, meer dan iemand waardig den gevierden dichter in dichtmaat hulde te brengen, van mr. A. Bogaers, — woorden die, dank zij de voorkomende zorg der feestcommissie, door de genoodigden kunnen worden nagegaan. Hoor, daar wordt ons allen feestgenooten het welkom toegezongen en krachtig klinkt het door de dreven en over het water:

Zijt welkom allen, groot en kleen,
Van wijd en zijd hier zaamgekomen,
Hier, aan deez' lomrige oeverzoomen,
Waar TOLLENS levensmorgen scheen,
Waar hij het eerst zijn zangen kweelde,
Van dichtervuur doorstraald,
Die zangen vijftig jaar met weelde
Door heel het Vaderland herhaald!

Zijt welkom! 't Uur des Feestes klonk,
(Oranjes wil en 's Volks verlangen!)
Wel waard met 's Konings vlag omhangen
En Neêrlands volle vendelpronk!
Hèm immers wordt het lied gezongen,
't Herinringslied van 't hart,
Wien Nederland, van dank doordrongen,
Omlauwerde als haar diersten Bard!

Daal uit uw verheevner oorden,
Poëzij, in dezen kring!
Zegen onze feestakkoorden;
TOLLENS was uw lieveling!
Waar uwe ademgeuren zweven,
Krijgt het alles heller gloed;
Spranken van onsterflijk leven
Stort gij in het sterflijk bloed!

Mat van in het stof te sloven
Zonk de mensch bij 't reedloos dier,
Trokt gij niet zijn hart naar boven
Door den magttoon van uw lier.
Om zich los van 't slijk te woelen,
Neêr te zien op 't wormgekriel,
Om zich God verwant te voelen,
Schenkt gij vleuglen aan de ziel.

Al wat schoon is en verheven,
Hemelspruit! erkent uw magt;
't Veld, waarop de kunsten leven,
Krijgt van u zijn groeijenskracht;
Liefde gloeit gij in de harten,
Zucht voor Eendragts zielenband,
Moed om nood en dood te tarten
Voor het heilig Vaderland!

Daal in ons midden neder,
o Poëzij!
Omschaduw met uw Englenveder,
Dit hooggetij — úw hooggetij!
In een van uw geliefdste zonen
Viert, huldigt ú dit feest:
Sta gij ons bij, steun onze toonen,
Beziel ons allen met uw geest!

Zou het vreemd zijn, dat wij allen, de Vorst en zijne onderdanen, na die krachtige inroeping der poëzij, ons werkelijk als „door haren geest bezield" gevoelden en in eene verhoogde stemming des gemoeds bereid zijn, ja verlangend om haar „in een van haar geliefdste zonen" te huldigen? Zoo niet, dan zou de hoogere, de ware beteekenis van dit schoone feest voor ons zijn verloren gegaan; te vergeefs zouden dichter en componist, zou ook Tollens in zijne onvergetelijke poëzij tot ons gesproken hebben, en niet voor ons behoefde de feestredenaar op te treden, die thans de verhevenheid inneemt, van waar hij het woord zal rigten tot den Vorst, die dit hooggetij door zijne tegenwoordigheid is komen opluisteren, tot allen die met datzelfde doel herwaarts zijn gekomen. Maar neen, met genoegen, met verlangen hooren wij den geachten spreker, mr. W. S. van Reesema, het woord nemen en hem den aard en het doel der Tollenshulde in deze woorden schilderen:

„*Geëerbiedigde Koning!*
Doorluchtige Prinsen van het Koninklijk Huis!
Aanzienlijke Toehoorders!
Feestgenooten!

Een hartverheffend feest wordt heden gevierd. Te midden van dit liefelijk oord, — bevallige lustplaats onzer bloeijende Gemeente, — staat een omsluijerd beeld opgerigt. Met brandend verlangen wordt het teeken verbeid, dat dien sluijer zal doen vallen, en het edel marmer onthullen voor ons bewonderend oog.

Dit beeld is een nationaal gedenkteeken! De geheele Natie, van den aanzienlijke tot den geringe, van ons doorluchtig Vorstenhuis tot den nederigsten burger, heeft tot de oprigting van dat beeld hare bijdragen geschonken. Uit geheel Nederland, uit Oost en West, waar ook „Neêrlands bloed in de aders vloeit," zijn de gaven toegestroomd, om blijk te geven van de liefde, van den eerbied, waarmede Nederland de herinnering wil vieren van Tollens, — van den dichter dien ons Volk bemint.

Tollens beeld, Feestgenooten! Rein en goed klinkt die welbeminde naam ons in het oor; eene liefelijke aandoening maakt zich meester van ons gemoed, als we den man herdenken, wiens edele zangen, het gansche leven door, van kindsheid tot ouderdom, ons hebben begeleid, vertgederd, verrukt!

Magtig en betooverend zwaait de dichter zijnen staf over het gemoed der menschen. Als een krachtige geur doorvloeit de zoete taal der poëzy verbeelding en gevoel; maar aan enkelen slechts is het gegeven de vrienden te zijn huns volks, in het hart te worden gedragen als leden van ieders gezin. Zij zijn het, wier gelukkige begaafdheid de liefste geheimen, de beminnelijkste en edelste opwellingen van het volksgevoel heeft afgeluisterd. Zij zijn het, wier welluidende zang het innigste, het verhevenste leven der ziel heeft onthuld: — bij wier klanken aller harten hebben gejubeld.

Zulk een was de dichter, wiens feest wij vieren! Hij had den toon van het Nederlandsche hart getroffen. Zijn hart heeft tot het onze gesproken. Aandoenlijk was de rouwkreet, die in Nederland opging bij den dood van dezen vriend onzes Volks. Naauw was de grafkuil gevuld, of het besluit stond vast, dat zijne nagedachtenis op waardige, zigtbare wijze zoude worden vereerd en vereeuwigd. De liefde is niet ondankbaar. De liefde wil niet vergeten. Ook met het oog des ligchaams wil zij de beminde trekken blijven zien.

Dit beeld is het werk der dankbare liefde! Hoe zouden we ook ondankbaar kunnen zijn jegens hem, die bij uitnemendheid was de dichter onzes Lands? Hoe zou ons hart niet vurig kloppen voor hem, wiens zang de uitdrukking was van het reinste, het edelste gevoel? Wie wist tot ons te spreken als Tollens? Wie verstond als hij de kunst, het hart der Natie te roeren, te verheffen, te ontvlammen? Wie treurde in onze smart, wie juichte bij onze vreugde, wie wist de beklemde borst, in de dagen van zorg en gevaar, te bemoedigen, te vertroosten, hemelwaarts te verheffen, — als deze?

Met geheel zijne ziel hing Tollens aan het dierbaar Vaderland. Hij was Nederlander in den edelsten zin. In den vreemdeling mogt hij den namaag beminnen,
„*hier, hier is 't zijn huisgezin.*"
Dáárom wist hij ons te vinden en te treffen in hetgeen

(1) TOLLENS EN ZIJN TIJD. *Eene proeve van levensbeschrijving*, door dr. G. D. J. Schotel. Tiel, wed. van Wermeskerken, 1860.

den Nederlander dierbaar en heilig is. — Dáárom weerklonk zijn lied in aller harten, als hij zong van Neêrlands oud bedrijf, van den onbezweken moed en van de fiere deugd der Vaderen. En stemde hij de lier om te zingen van het leven, dat hem omgaf, wie vond dan hartelijker toonen voor den zegen des huisselijken levens, voor den wellust der vader- en moedervreugde, voor den heiligen vrede des huwelijks? — Wie bleef er hardvochtig en koud, als de bewogen dichter onze deernis inriep voor de tranen eener moeder, voor den verlaten wees, voor den dervenden arme? — Voorwaar! de ziel van Tollens had zich vereenzelvigd met het beste, wat wij beminnen en vereeren; zij was als een heldere spiegel, die, zuiver en vast, de edelste trekken van den Nederlandschen volksaard teruggaf!

Dáárom is Tollens onze volksdichter! Wat uit het hart geweld is, wat edel is en schoon, stroomt onwederstaanbaar het hart weder binnen. Liefde wekt liefde; en de zijne is hem door Nederland vergolden met den vriendelijken naam van onzen Tollens. Die naam behoort niet aan enkele kringen; — zijn roem leeft niet alleen in den mond der aanzienlijken, der geleerden, der beschaafden; — neen! deze dichter hoort ons allen toe. Elk Nederlander heeft deel aan Tollens; elk Landgenoot vindt in hem de grondtoonen van zijn Nederlandschen aard, — maar veredeld, maar doorgloeid van den vurigsten geest, maar bewaard in den welluidendsten vorm!

Voor den volksdichter Tollens verrijze dan dit schoone werk der kunst, door den dank des Vaderlands gesticht! De dag, waarop voor tachtig jaren het licht des levens hem bestraalde, aanschouwe de onthulling zijner beeltenis! De schoone stad, in wier midden hij leefde en werkte, ontvange met dankbare aandoening het kostbaar geschenk, haar door Vorst en Vaderland aangeboden!

Koning van Nederland! In het vurig gemoed van Tollens leefde als *één* gevoel de liefde voor Oranje en de liefde voor het Vaderland. Luide heeft het van zijne lier geklonken: wie het Vaderland lief heeft, bemint Oranje! Uit zijne ziel is het woord gevloeid:

„Geen Vorst en Volk zoo na verwant,
„Als Nassau is en Nederland."

In ruime mate is die liefde door Uw edel huis, door U zelf, Sire! den Dichter erkend en vergolden. En nu, Sire! komt Gij met ons hulde brengen aan zijne nagedachtenis! Deze aanzienlijke en ontelbare schare, het gansche Vaderland dankt er U voor met diep gevoelden dank, dat de Koning van Nederland met ons wil opgaan tot het feest des Volksdichters! Bekroon ons werk, o Koning! Wij vragen het U met eerbied: laat het lang verbeide teeken uitgaan van Uwe Koninklijke hand, en op Uw bevel ontsluijer zich het marmer, dat ons Nederlands geliefden Zanger voor den geest terugroept!"

De feestredenaar heeft ten einde gesproken. Nog onder den indruk van zijne warme, bezielde en waardige taal, die zoo geheel in overeenstemming was met onze behoefte om hulde te bewijzen aan de nagedachtenis van den geliefden volksdichter, verbeiden wij het oogenblik dat, ingevolge het verzoek door den redenaar ten slotte uitgesproken, Z. M. de Koning het sein geeft tot onthulling van het standbeeld. Dat oogenblik is daar en zie, daar wordt de draperie met de stadskleuren weggeslagen die de vormen van het beeld voor ons bedekten. Plegtig, indrukwekkend, onbeschrijfelijk zijn oogenblikken als deze. Eene aandoening van eerbied met geestdrift vereenigd doortrilt die gansche menigte en geeft zich lucht in daverende hoezeés, zoowel van de tribune der genoodigden als van die der zangers en van alle kanten door het publiek aangeheven, waarmede de in marmer vereeuwigde gestalte wordt begroet van den dichter, die ons allen, jong of oud, aanzienlijk of gering, zoo vaak door zijne zangen heeft bekoord of getroffen.

Maar volkomener, schooner uiting van het gevoel dat thans aller hart doet kloppen kan daar niet zijn dan die der feestcantate, welker tweede gedeelte door het koor wordt aangeheven, en waarin zich de geestdrift voor Tollens en zijne nagedachtenis in jubelende toonen uitspreekt, wat een krachtig, een fraai effect deed. Hoor slechts:

De Beitel heeft zijn taak volbragt!
Dáár staat in reine marmerpracht —
Dáár — Tollens beeld, van licht omblonken!
Gegroet, o blijk van meer dan roem —
Van liefde en dank, door Neêrlands bloem
Haar Zanger nog in 't graf geschonken!

Ons doet het goed,
Den huldegroet,
Zoo graag den Bard betaald in 't leven,
Hier, waar de Kunst gelaat en leest
Terugroept voor d' ontroerden geest,
Zijn nagedachtnis nog te geven!
De loovers, die 't Herdenken strooit,
Wie, meer dan hij, verdiende ze ooit!

Hij blijft in onze harten leven!
Hij — altoos leven!
Maar, marmren Eerebeeld, door Vorst en Volk geheven,
Tuig gij, als wij reeds gaan tot asch, —
Getuig het nog den achterneven,
Hoe dier aan Neêrland Tollens was!
Wijs, fiere Maas! wijs gij 't den vreemden,
Die hier zijn kiel aan d' oever bindt,
Verhaal' hij, 't huis gekeerd, hoe 't hart in Neêrlands beemden
Genie vereert en Deugd bemint!

Terwijl aldus in de taal der kunst wordt heen gewezen naar het *waarom* en het *waartoe* door den kunstenaar Tollens' beeld in marmer werd gebeiteld, mogen wij immers wel een oogenblik verwijlen bij de opmerking *hoe* de bekwame Strackee zich van zijne taak heeft gekweten. Zeker zijn wij in de feestelijke stemming van heden allerminst geneigd de pen der kritiek te voeren, maar toch, des kunstenaars arbeid zou haar niet behoeven te duchten. Natuurlijk, waardig en eenvoudig is de pose van het beeld — juist zoo als het karakter der poëzij van Tollens medebrengt. Toch is stijfheid vermeden en zoo er plastische rust in heerscht, niet ziel- of bewegingloos is die gestalte, met de schrijfstift in de eene hand, als om zoo aanstonds het dichterlijke denkbeeld dat in het gemoed is opgerezen neder te stellen in het boek dat de andere hand houdt omvat. Het hoofd, — de gelijkenis is uitmuntend, ook al geven wij toe dat er geen, onzes inziens geheel overbodig, angstvallig en materieel teruggeven van elken gelaatstrek is beoogd of bereikt, — het hoofd is wat houding en uitdrukking betreft in gelukkige harmonie met het geheel. Voor 't overige is de uitvoering den kunstenaar waardig; breed en vast, juist en geacheveerd, zonder tot te groote uitvoerigheid af te dalen; over de groote moeijelijkheid van het moderne kostuum heeft hij, althans betrekkelijk, gezegevierd. In één woord: de Tollens van Strackee beantwoordt aan de eischen die men hem billijkerwijze stellen mogt en zijn beeld is waardig de herinnering des dichters tot volgende geslachten over te brengen. Zoo als het uit fraai wit Carrarisch marmer gebeitelde, 4 Ned. el hooge beeld daar verrijst op zijn hardsteenen voetstuk, welks vormen, streng en eenvoudig als zij zijn, ons in uitmuntende harmonie voorkomen met den eenvoud van het opschrift aan de voorzijde: TOLLENS. Een sierlijk ijzeren hek omgeeft dit voetstuk, zoo als het daar verrijst, zeiden wij, op zijn 4 Ned. el hooge piedestal, dunkt ons het beeld van Tollens te beantwoorden aan de bedoeling der Natie, die het oprigtte, en mag zij er de verwezenlijking in zien van haren wensch: een nationaal gedenkteeken voor den geliefden volksdichter, in vormen zijner waardig. Eere zij den kunstenaar die zijne taak op zoo gelukkige wijze volbragt; eere der commissie, die zich als 't ware voor het volk daarvoor verantwoordelijk had gesteld en die zich door geene moeijelijkheden en hinderpalen van allerlei aard heeft laten afschrikken!

„Dáár staat in reine marmerpracht — dáár Tollens beeld", herhalen wij nog eens met het koor, en met welgevallen rust onze blik op den sierlijken achtergrond waartegen het uitkomt, op de smaakvolle versiering waardoor het bij deze plegtige gelegenheid omgeven is. Wij kunnen niet nalaten hier ook een woord van hulde te brengen aan de wijze waarop de onthulling plaats had en welke in naauw verband stond met deze versiering. Op het gegeven teeken sloeg het omhulsel naar beide zijden open en was het alsof het beeld uit een mantel te voorschijn trad. Dat omhulsel maakte nu tevens den blaauwen achtergrond uit, waartegen het beeld uitmuntend uitkwam. Boven het beeld vertoonde zich het familiewapen van Tollens, gekroond door eene gouden lier met een krans en lauwertak, terwijl zich daarboven de banier der stad Rotterdam verhief. Daaraan verbonden door eene oranje draperie met eene guirlande van groen en bloemen prijkte aan de eene zijde het Nederlandsche wapen en aan de andere zijde dat der stad Rotterdam, waarboven de Nederlandsche banier wapperde. Aan de beide uiteinden der decoratie verhieven zich van den grond prachtige oranjeboomen.

Dit alles vormt een geheel, dat in harmonie is met de feestelijke stemming van den dag, maar ook wanneer die feesttooi is verdwenen zal daar harmonie zijn tusschen Tollens beeld en de omgeving waarin het zich aan ons oog voordoet, want die omgeving is de natuur, waarvoor de dichter zulk een open zin had, voor welke hij ons in zijne zangen liefde en gevoel trachtte in te boezemen.

Maar terwijl wij aanschouwden en de indrukken van het oogenblik overdachten zijn de toonen van het koor weggestorven en heeft zich Z. M. de Koning met de Prinsen van het Koninklijk Huis, den Raad der gemeente en de Tollens-Commissie onder het gejuich der menigte van de tribune naar den voet van het standbeeld begeven, waar thans de laatstgenoemde, bij monde van den heer mr. W. S. van Reesema, het beeld, namens de Natie en volgens haar mandaat, overdraagt aan de gemeente Rotterdam met deze bewoordingen:

„Edel Achtbare Heeren!

Van den wil zijner Majesteit en van het verlangen des Nederlandschen Volks is het mij vergund in dit plegtig uur de nederige tolk te wezen.

Uit naam des Vaderlands wordt het standbeeld van zijnen geliefden Dichter in eigendom overgedragen aan de Stad, op wier grond hij heden voor tachtig jaar het eerste levenslicht aanschouwde.

Wij wenschen Rotterdam, door U, Ed. achtb. HH. hier vertegenwoordigd, met eerbiedige hartelijkheid geluk over dit eervol geschenk, over dit onvergetelijk blijk van achting, toegenegenheid en vertrouwen.

Lang moge het standbeeld van Tollens (onder dankbare herinnering aan deszelfs oorsprong) dit bevallig lustoord der Maasstad versieren!

Te midden van het nuttig en prijslijk behartigen der stoffelijke belangen, herinnere steeds dit gedenkteeken, aan wie zich onder deze boomen zullen komen verkwikken, dat de ziel ook hare behoeften heeft, behoeften, waaraan de schoone kunsten, met de poëzy aan 't hoofd, voedsel en voldoening geven!

Het verlevendige de gevoelens van trouw aan Vaderland en Koning in de harten van allen, die het zullen aanschouwen, door de gedachte, dat hier Vorst en Volk eene meer dan gewone hulde hebben toegebragt aan de nagedachtenis van een eenvoudig koopman, alléén omdat die koopman (bezield van echt dichterlijk genie, warme Vaderlandsliefde en vredelievende braafheid) door onsterfelijke zangen de zucht voor al wat groot, goed en heilig is, bij zijne medeburgers aangekweekt en bevorderd heeft.

Mijne vereerende taak zoude niet voleindigd, aan de begeerte der edele schenkers zoude niet voldaan zijn, zoo ik verzuimde lof en dank te brengen aan hem, wiens meesterlijke beitel dit schoone beeld uit het marmer te voorschijn geroepen heeft.

Reeds door vroegere kunstgewrochten hebt gij, talentvolle Strackee! u een eervollen naam verworven: door dit uw laatste werk hier te Lande hebt gij, of 't ware aan al het vorige eene kroon op het hoofd gezet. Dank, hartelijk dank voor uwen edelen en genialischen ijver! Prijs en eer voor uw voortreffelijk talent! Al moge, tot ons leedwezen, uwe bestemming u naar elders hebben geroepen, uw kunstenaarsroem zal hier blijven leven. Uw naam — 't is uwe schoonste belooning — is voor altijd aan dien van Tollens verbonden. *Ik heb gezegd."*

De heer J. F. Hoffman, burgemeester van Rotterdam, nam daarop het woord en uitte zich dus:

„Mijne Heeren!

„Met een dankbaar gevoel aanvaardt het Gemeentebestuur van Rotterdam in dit belangrijk oogenblik het standbeeld ter eere van Tollens, door uwe zorg vervaardigd, bekostigd uit de milde bijdragen van onzen geëerbiedigden Koning, van de leden van het Vorstelijk Huis en van die onzer landgenooten zelfs in de verste oorden der wereld verspreid.

„Het dankt u voor de vele bemoeijingen door u aangewend om het gelukkig denkbeeld te verwezenlijken om aan onzen hooggeachten en rijk begaafden stadgenoot een blijvend aandenken te stichten.

„Rotterdam is er fier op, dat die geliefde volksdichter in hare vesten is geboren, het grootst gedeelte van zijn nuttig en werkzaam leven er heeft doorgebragt en wiens dichterroem niet binnen de grenzen des Vaderlands is besloten gebleven.

„Het Gemeentebestuur zal zijne beste zorgen wijden aan de ongeschonden bewaring van dit kostbaar pand aan deze Gemeente geschonken, terwijl het nageslacht in de oprigting van het standbeeld het bewijs zal vinden hoezeer ware kunstzin gepaard aan stille burgerdeugd in Nederland wordt gewaardeerd.

„Aan U, Sire, zij onze diepe erkentelijkheid toegebragt voor Uwe tegenwoordigheid bij deze plegtigheid, die het vernieuwd bewijs oplevert hoezeer de verdiensten van onzen waardigen stadgenoot door Uwe Majesteit worden gewaardeerd. — Ook aan U, hooggeachte Prinsen van het Vorstelijk Huis, wordt onze innige dank voor Uwe tegenwoordigheid toegebragt, zoo ook aan allen die in verschillende betrekkingen en met alle rangen en standen der maatschappij zijn zamen gekomen om met ons feest te vieren.

„De redenaar, die ons op zoo welsprekende wijze den man heeft geschetst aan wiens nagedachtenis dit feest is toegewijd, ontvange daarvoor den wel verdienden lof; niet minder de begaafde dichter die dit op zoo waardige wijze in de door hem opgestelde feestcantate deed uitkomen en aan hem die ze op muziek heeft gebragt.

„Wij vereenigen ons gaarne met de reeds aan den vervaardiger van het standbeeld toegebragte hulde; ik meen echter ook, zonder iets te kort te doen aan de welwillende medewerking van al de leden der vereenigde commissie, ten slotte te mogen wijzen op de regtmatige aanspraak die de verdienstelijke secretaris de heer *Schutze van Houten* zich op de erkentelijkheid van allen die de zaak hebben voorgestaan, verworven heeft, door de wijze waarop hij zich van zijne gewigtige en moeitevolle taak heeft gekweten en wiens onbezweken ijver zoo veel heeft bijgedragen tot het wel gelukken van het voorgestelde doel."

Ook dit oogenblik heeft zijne eigenaardige plegtigheid en ontvangt als 't ware zijne plegtige bezegeling door het aanheffen van het laatste gedeelte der cantate, aldus luidende:

De laatste feestpligt werd voltogen!
Aan Haar is Tollens beeld vertrouwd door 't Vaderland,
Die, moeder van den Bard, met liefde op hem mag bogen.
Heil, Maastad, met dit eerepand!
Bekrans uw stedevaan, de wimpels uwer vloten
Met lauwers van uw wakkren zoon!
Voer Welvaart in het Land, hecht Paarlen aan de Kroon!
Wees rijk door handelschat, uit koopmansdeugd gesproten!
Blijf edel door uw zucht voor 't schoon!

Nederlanders! burgerscharen!
Priestrenrij der Kunstaltaren!
'k Wijdingsoffer is volbragt.
Eens nu 't hart nog uitgegoten!
Eer we scheiden, feestgenooten,
Tollens in zijn zang herdacht!

Van zijn broederzin gedreven,
Bij zijn beeld elkaâr de hand, —
Broederlijk de hand gegeven,
Zaam zijn Volkslied aangeheven —
Zijn gebed voor Vorst en Land!

„Bescherm, o God! bewaak den grond,
„Waarop onze adem gaat!
„De plek, waar onze wieg op stond,
„Waar eens ons graf op staat.
„Wij smeeken van uw vaderhand,
„Met diep geroerde borst,
„Behoud voor 't lieve Vaderland,
„Voor Vaderland en Vorst!

„Dring luid van uit ons feestgedruisch
„Die beê uw hemel in:
„Bewaar den Vorst, bewaar zijn Huis
„En ons, zijn huisgezin!
„Doe nog ons laatst, ons jongst gezang
„Dien eigen wensch gestand:
„Bewaar, o God! den Koning lang
„En 't lieve Vaderland!"

Dat laatste gedeelte der feestcantate, zie het was een goede, een treffende greep van dichter en componist. De woorden en de melodie van Tollens' heerlijk Volkslied op een dag als dezen, aan den voet van het standbeeld, hem door het volk opgerigt, — dat moest in de ziel grijpen, dat moest een onvergetelijken indruk geven aan allen, die het Tollensfeest bijwoonden en die zeker allen behoefte hadden om met Tollens' treffende, eenvoudig verhevene woorden den zegen Gods te hooren afsmeeken voor den Vorst en het Vaderland, door hem bezongen en door zijne zangen tot warme onvergankelijke erkentelijkheid bewogen.

En hiermede is dan dit gedeelte van het Tollensfeest ten einde en wij spoeden ons met de andere getuigen der onthulling naar het terrein der Officieren Societeit, waar Z. M. de Koning en de Prinsen worden verwelkomd door de toonen van het volkslied de Koning leev', aangeheven door het verdienstelijk muziekkorps der dd. schutterij, onder de leiding van onzen bekwamen Hutschenruyter. Nog geruimen tijd blijven de genoodigden en de leden der Societeit, onder de uitvoering der volgende stukken van het eigenaardig zamengesteld programma (waarop onder anderen eene zeer fraaije herinnering aan Tollens, elegie van W. Hutschenruyter, voorkomt) bijeen, terwijl intusschen eene ontelbare menigte zich langs de wandelpaden van het Park beweegt om het onthulde standbeeld en het decoratief in oogenschouw te nemen, dat daar zoowel als aan de tribune en de Vorstelijke zitplaatsen is aangebragt. Intusschen hebben zich Z. M. de Koning en de Prinsen met HD. gevolg, na nog eenige ververschingen in het societeitsgebouw gebruikt te hebben, verwijderd en met de daartoe gereed staande hofkoetsen en andere rijtuigen, begeleid door commissien uit het collegie van Burgemeester en Wethouders en uit den Gemeenteraad, langs de Boompjes naar de nieuwe brug over de Oudehaven begeven, welke brug door Z. M. en de Prinsen met veel belangstelling bezigtigd werd. Z. M. en de Prinsen keerden daarop met hun gevolg naar de residentie terug.

Terwijl eene telkens afwisselende menigte zich nog in het Park bewoog, en de toonen der muziek nog menigeen boeiden in en om het gebouw der Officieren-societeit, begaven zich allengs vele genoodigden op weg naar het gebouw der Kon. Ned. Yachtclub, waar door het Gemeentebestuur ten drie ure een déjeuner werd aangeboden. Wij volgen hen en treden met hen de groote zaal binnen, die op smaakvolle wijze met bloemen en in het midden met eene trophee van de nationale en Belgische kleuren was versierd, te midden waarvan de naam van Tollens in gulden letteren was aangebragt.

Een tweehonderdtal genoodigden nam deel aan het déjeuner, dat hier door het Gemeentebestuur werd aangeboden, en daaronder een zeldzaam zoo aanzienlijk vereenigd aantal mannen, die onder de uitstekendsten worden geteld op het gebied van letteren en wetenschappen. Geen wonder dus dat niet slechts een gulle vrije toon aan het déjeuner voorzat, maar dat de verschillende dronken, die gewijd werden aan Tollens, aan de Vaderlandsche letterkunde, enz., met de meeste hartelijkheid en geestdrift werden gedronken. Voor alles viel die geestdrift op te merken bij de toasten, door den heer Burgemeester, voorzitter der tafel, aan Z. M. den Koning en vervolgens aan Z. K. H. den Prins van Oranje en verdere leden van het Vorstelijke Huis gebragt. Met geen minder enthousiasmus werd ingestemd in den toast door den heer van der Heim, commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, aan de stad Rotterdam gebragt, en de woorden, waarmede een W. H. Suringar, een Hasebroek, J. J. L. ten Kate e. a. aan Tollens nagedachtenis uit verschillende oogpunten, in gebonden en ongebonden stijl, hulde bragten, in de vurige wenschen eindelijk, door onze Vlaamsche taalbroeders, inzonderheid door den welsprekenden mond van den heer Th. van Rijswijck uit Antwerpen, voor de verbroedering der beide volksstammen, door middel van hunne letterkunde, uitgesproken.

Meer bepaaldelijk maken wij gewag van den wensch, in bezielde en schoone taal uitgesproken door dr. R. C. Bakhuizen van den Brink, uit 's Gravenhage, en gerigt tot den mede-aanzittenden heer Burgemeester van Amsterdam, dat, even als nu Rotterdam het standbeeld had zien verrijzen van Tollens, de hoofdstad des Rijks eenmaal de onthulling mogt vieren van het standbeeld van den Prins der Nederlandsche dichters, Joost van den Vondel. Met daverende toejuichingen werd die wensch begroet en onmiddellijk daarna de eerste hand aan de verwezenlijking daarvan gelegd door het doen rondgaan van eene inschrijvinglijst voor bijdragen tot de oprigting van Vondels standbeeld. De heer Burgemeester van Amsterdam gaf een edel voorbeeld, door op die lijst voor de som van ƒ100 in te teekenen; een aantal der mede-aanzittenden volgde zijn voorbeeld en wij twijfelen niet of de inschrijvingslijst zal reeds bij deze gelegenheid een aanzienlijk bedrag aanwijzen. Mogt zoo een monument voor Vondel de blijvende vrucht zijn van eene feestelijke bijeenkomst, die gewis in veler hart een allergunstigsten indruk zal hebben achtergelaten ten aanzien van de gastvrijheid, door Rotterdam betoond jegens hen, die den roem van het Vaderland door talenten of kundigheden zoo krachtig verhoogen.

Het feest van den dag werd besloten door eene zeer gepaste en goed uitgevoerde hulde aan Tollens in den Rotterdamschen schouwburg, onder directie van den heer J. Ed. de Vries, en door een extra Vauxhall Doele, waaraan een aantal feestgenooten deel nam.

Bij de aankomst van Z. M. den Koning en HH. KK. HH. uit 's Gravenhage heden morgen, werden zij ook gecomplimenteerd door heeren commissarissen der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij.

Aan het stationsgebouw stonden de twee piket compagnien van het 1ste bataillon der dienstdoende schutterij geschaard, met de muziek en alle tamboers van het korps, om als eerewacht bij Zr. Ms. aankomst te verstrekken. Bij de aankomst van Z. M. en het afrijden van Z. M. naar het Park deed het muziekkorps zich bij herhaling hooren.

Langs den geheelen weg van het stationsgebouw naar het Park werd de Koninklijke stoet door eene ontelbare volksmenigte met gejuich begroet.

Bijzondere vermelding verdient nog dat Z. M. de Koning zich gedurende zijn verblijf in de tribune in het Park langdurig heeft onderhouden met verschillende leden der familie van den geëerden volksdichter, inzonderheid met diens zoon, den heer mr. H. P. Tollens van Leyden. De familiebetrekkingen van den grooten Tollens, onder welke men ook zijne 82jarige zuster opmerkte, waren bij de plegtigheid diep getroffen.

Een woord van hulde moge worden gebragt aan de heeren B. van de Laar en F. van de Wiel en Zoon voor de smaakvolle decoratien in het Park op verschillende punten aangebragt, alsook aan de heeren Been, voor den luister welken zij door hunne schoone bloemen enz. aan die decoratien hebben bijgezet.

De directeur der gemeentewerken, de heer W. Scholten, heeft zich op nieuw aanspraak op dank verworven door het op zoo gelukkige wijze ten uitvoer gelegde bij hem gerezen denkbeeld der nieuwe wijze van onthulling van het beeld.

Lof zij gebragt voor de uitmuntende maatregelen in het belang der orde beraamd, waardoor deze feestviering zonder eenige stoornis heeft kunnen plaats hebben.

Het weder was niet zoo als men wel zou hebben gewenscht, doch echter niet van dien aard dat de feestviering daardoor eenigermate werd gestoord.

Voor de leden van het koor was nabij hunne tribune een buffet opgerigt, waar zij op onbekrompene wijze werden onthaald.

Onder de versieringen hier en daar in de stad aangebragt, verdient vermelding de trofee, voor het huis van den heer mr. P. G. J. Hoog van ter Aar, aan de Gelderschekade. In het midden dier trofee was van bloemen eene omkranste lier aangebragt, rustende op een rood veld, waarop met gulden letteren stond: „Vreest God, eert den Koning." — Ook de decoratie van den Salon des Variétés in de Lombardstraat wekte veler bewondering.

Wij achten het niet ongepast bij deze gelegenheid te herinneren dat de Commissie tot oprigting van een Nationaal Gedenkteeken voor Tollens is zamengesteld als volgt: voor Amsterdam de heeren mr. C. H. B. Boot, mr. J. Bosscha, mr. J. van Lennep, mr. M. des Amorie van der Hoeven, J. Brester, J. A. Oosterwijk Bruin en W. C. Mees; — voor 's Gravenhage de heeren dr. R. C. Bakhuizen van den Brink, mr. D. Levyssohn Norman, mr. J. D. Caan van Neck, C. G. Withuys, J. P. Landry, S. J. van den Bergh en T. van Westrheene Wz.; — voor Rotterdam de heeren J. F. Hoffman, mr. A. Veder, A. van Rijckevorsel Hz., mr. A. Bogaers, Ed. L. Jacobson, mr. W. S. van Reesema en C. G. Schutze van Houten.

Wij zouden ons verslag van het feest der onthulling van Tollens' standbeeld onvolledig achten, wanneer wij hier ook niet opnamen de coupletten van het tweede gedeelte der feestcantate van mr. A. Bogaers, waarin de dichter meer bijzonder de poëzy van Tollens karakteriseert. Deze coupletten zijn niet in muziek gebragt, eensdeels omdat teregt werd begrepen dat de uitvoering der cantate, wilde zij aan het doel beantwoorden, alleen door koor met begeleiding van koperen instrumenten moest plaats hebben en de voordragt van deze coupletten eigenaardig solo-stemmen vereischt zoude hebben, anderdeels wijl het tijdsbestek bekorting vorderde. Zoo in de geheele cantate blijkbaar het streven des dichters merkbaar is om de hoogere beteekenis, die het feest heeft en hebben moet, wél te doen uitkomen, zoo zijn feestzang geen bloote hulde is aan de nagedachtenis van een verdienstelijk individu, maar in den geliefden dichter de poëzy zelve in aard en wezen huldigt; — in de bedoelde coupletten worden meer bepaaldelijk de eigenaardigheid en verdiensten van Tollens dichtwerk geschetst en gewaardeerd. Zij luiden aldus:

Wat Nederland gevoelde in 't harte
Bij weelde of smarte,
't Herklonk in zijnen citertoon,
Veredeld door het zangrig schoon.

Geliefde vaderlandsche deugden,
Weldadigheid! echt-vrome zin!
Stil huislijk heil hij huwlijksmin
En balsemsproeijende oudervreugden!
Hoe voelden wij
Uw goudwaardij
Prees u zijn hartepoëzij!

Zucht voor Vrijheids oude regten,
Liefde en eerbied voor den band,
Die, door nijd noch tijd te ontvlechten,
Nassau bindt aan Nederland,
Gloed voor 't wijs vooruitbewegen,
Afschuw van gedweep en dwang,
Bruisten als zijn toonen stegen,
Uit zijn ziel in zijn gezang.

Bedreigden 't Vaderland gevaren,
Gebeden ruischten van zijn snaren,
En 't biddend lied werd volksgebed.

Riep Nederland haar kroost te wapen,
Hij blies een vlam in 't hart der knapen;
Zijn luit klonk als de krijgstrompet.

Bij 't Volksgejuich en 't zegevieren
Ging hij het koor
Met jublen voor.

Won heldenmoed zich eerlaurieren,
't Onsterfljk groen vlocht hij er door.

Geld het den roem der manhaftige Vaadren,
Gold het de Oranjes aan 't hoofd van de troep,
Heilge vervoering doorblaakte zijn aadren,
't Grootsche Verleden herscheen op zijn roep.
't Vendel des Leeuws, overstraald van de Glorie,
Woeik op de golf, bij de Vrijheid aan boord,
Baande op het slagveld het pad der Victorie,
Trotste Natuur op de schotsen van 't Noord.

De luister van 't Verleden,
En wat nog glanst in 't Heden —
Hij bragt het zaam in schoon verband. —

Van hier tot Javaas boorden
Weêrgalmen zijn akkoorden —
Zijn lied voor Vorst en Vaderland!

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-YORK, Adjuster, J. Rickmers. — 6000 Duigen, ... en Zn.; 20 v. Tabak, J. en A. C. van Rossem; ...Koper, 6 v. en 19 bund. Duigen, C. Hemmann en Co.; ... v. Potasch en 30 v. Harst, F. A. Voigt en Co.; ... Meiden en 6000 Duigen, Gebr. Nottebohm; 30 k. Tabak, ... Kraemer en Co.; 24 v. Potasch en 172 blokk. Mahonie-... Kaupé en Wilde; 21 v. Parelasch, J. W. Vissering; ... Lodereek, J. G. Franke; 35 v. Terpentijn, 500 vtjs. ... 325 Huiden, 2 Kisten en 1 Pak, 12 bund. Duigen, ... Bodem en 10 k. Tabak, Order.

BALTIMORE, Scotia, J. Miskelly. — 18 v. Stelen, ... Voigt en Co.; 30 k. Tabak, R. Kraemer en Co.; ... dito, Gebr. Nottebohm; 90 v. dito, P. J. van der ... en Co.; 59 v. dito, Hoffman, Dorrepaal en Co.; ... dito, Minderop en Zn.; 69 v. dito, Bus en de Critter; ... v. dito, Mees en Moens; 15 v. dito, C. Hemmann ... Co.; 31 v. dito, H. D. van Hoogstraten; 25 v. dito, ... Hoyack en Co.; 100 v. dito, L. Bienfait en Soon; ... v. dito, Meckmann en Co.; 158 z. Schors, A. Hartevelt ... 88; 44 v., 25 v., 31 v., 30 v., 25 v., 29 v., 30 v. ... v. Tabak en 16,000 Duigen, Order.

LONDEN, Earl of Auckland, W. W. Appleton. — ... Koffij en 24 v. Kokosolie, J. H. Claus en J. Raulino; ... Koffij, 85 coll. Koopm., 3 k. Indigo en 40 v. Krenten, ... Roechling en Co.; 3 v. Wijn, 16 v. Olijfolie en ... Katoenen, G. P. Ittmann en Zn.; 3 v. Wijn, Collings ... Mangy; 41 v. Plumbago, van Duura en Versteeven; ... v. Palmolie, 20 z. Piment, 12 coll. Diverse, 2 b. ... 1 partij Verwhout, 1 pijp Rum en 40 z. Koopm., ... Hemmann en Co.; 22 v. dito, Koch en Vlierboom; ... Schellak, A. T. Stilling en Co.; 1 partij Verwhout, ... P. Sander en Co.; 1 b. Zijde, C. L. Ringrose en Co.; ... Vlaerdeeden, J. B. Crol en Co.; 4 k. Koopm. en 1 f. ... Boomer en Co.; 20 v. Krenten, Smith en Co.; 1 b. ... H. Braakman en Co.; 1 v. Inkt, T. Hooiberg, ... Leyden; 240 coll. Koopm., Order.

Amsterdam.

GALATZ, Wubbo & Willem, Bontekoe. — 902 chilos ... Ritzbacher en Co.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 24 September.

TABAK. Heden werd de verkoop bekend van 10 vaten ... ie ex Henry Buck.

GRANEN en ZADEN. Tarwe, Zeeuws., Vlaamsche en ... was heden weinig aangevoerd en ging goed van ... hand tot eene verhooging van 50 c. voor Jar. en 30 c. ... Nieuwe; goede en puike Jarige *f* 13.75 a *f* 14.50; ... dere *f* 12 a *f* 13.50; geringe *f* 10.75 a *f* 11.75; goede ... puike Nieuwe *f* 11.80 a *f* 12.80; mindere *f* 8.80 a ... 11.50; Pools en Roode *f* 15 a *f* 20 hooger; 160 ℔ ... Pools. *f* 425, *f* 430; 161 ℔ dito *f* 440; 158 ℔ dito ... 155 ℔ Jar. dito *f* 405; 156, 157 ℔ *f* 420; 157 ℔ ... *f* 423; 160 ℔ puike O. dito *f* 445, *f* 450; 131, 132 ℔ ... Pools. per 2400 kil. *f* 415, *f* 420; 163 ℔ Straal-... *f* 445, *f* 450; 127, 128 ℔ Hongaarsche per 2400 kil. ... 157 ℔ N. Boveal. Rs *f* 355; in publieke veiling ... last, 126, 127 ℔ Hongaarsche *f* 345, *f* 346 per 2400 ... Rogge goed gevraagd voor consumptie; Overm., ... uws en Vl. *f* 5.59 a *f* 7.40; voorts 150 ℔ N. Limb. ... 210; 149, 156 ℔ Pruiss. *f* 215, *f* 245; 153, 155 ℔ ... *f* 235, *f* 243, *f* 245; 150 ℔ dito *f* 219, *f* 220; ... 150 ℔ Koningsb. *f* 222; 147, 148 ℔ Zweedsche ... 210, *f* 214; 148 ℔ Stockh. *f* 216; 145 ℔ Arch. *f* 186, ... 188, *f* 190; 144 ℔ N. dito *f* 195; 147 ℔ N. Petersb. ... 190; 145, 147 ℔ puike dito *f* 193, *f* 198. Gerst: Zeeuws., ... en Overm. 10 c. hooger; Winter *f* 5 a *f* 5.90; dito ... *f* 5 a *f* 5.80; voorts 130 ℔ Libau *f* 192. Haver, ... en Inl. Korte *f* 4.25 a *f* 5.80; dito Lange *f* 3, ... 4.50. Boekweit op 140 ℔ N.-Brab. *f* 193, *f* 195, ... 198, *f* 200; N. Rijn *f* 203, *f* 205; dito per 2100 kil. ... 200. Erwten, Zeeuws. Groene *f* 9.75 a *f* 12. Kool-... Vlaamsch gestort *£* 59½; puik Zeeuwsch gestort *£* 63½; voorts in zakken Zeeuwsch van *£* 58 tot *£* 60; Overm. *£* 57½, *£* 59, *£* 60; Brielsch *£* 57 tot *£* 60; Flakk. *£* 52 tot *£* 57. Kanariezaad *f* 10 a *f* 10.75.

MEEKRAP redelijk geveild, er bestond een goede kooplust tot vaste prijzen. Wat van Wortelen voorkwam vond tot ferme prijzen koopers.

SCHIEDAM 24 September.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 144 ℔ Coursche *f* 191 6/w. en 146 ℔ G. Wittinne *f* 200 1/m. Gerst, 131 ℔ Windau *f* 198 3/m.; 129 ℔ Libau *f* 191 3/m, en 128 ℔ Libau *f* 188 6/w.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust	*f*	14.75.
JENEVER, " " " "	"	20.25.
AMST. PROEF " " " "	"	21.50.

Alles zonder de belasting.

SPOELING per Ketel.................. *f* 0.80.

AMSTERDAM 24 September.

RUM. Heden zijn afgedaan 60 leggers per Christiaan Huygens zeilende.

BOTER per 40 N. ℔ Friesche *f* 51 a *f* 54, Kuinder *f* 51 a *f* 53, Kamper *f* 54 a *f* 56, Deventer *f* 47 a *f* 50, Zwolsche *f* 51 a *f* 54.

GRANEN. Tarwe hooger verkocht: 133 ℔ O. witb. Pools. *f* 425 a/d. Zaan; 130 ℔ O. bonte dito *f* 417, *f* 418; 129 ℔ dito *f* 418; 127 ℔ Friesche *f* 410 a/d. Zaan. Rogge ruim prijshoudend met goeden handel: 125 ℔ Pruiss. *f* 216; 122 ℔ dito *f* 200, *f* 202; 118 ℔ Jar. Petersb. *f* 184, *f* 186; 119 ℔ N. dito *f* 186; 119 ℔ N. Arch. *f* 186; 121 ℔ Galatz *f* 193; 120 ℔ Stockh. *f* 196; 114 ℔ Jar. Petersb. *f* 177; 124 ℔ Pruiss. *f* 213; 126 ℔ dito *f* 216 a/d. Zaan; op lev. in Oct. *f* 174; Maart *f* 178, *f* 179. Gerst zonder handel. Haver als voren: Zweedsch *f* 10 per 100 kil.; Nieuwe *f* 4¼ a *f* 5 per mud. Boekweit prijshoudend: 119, 120, 122 ℔ Amersf. Nijkerker Gooische *f* 225, *f* 228, *f* 234; 140, 141 ℔ dito *f* 224, *f* 226; Fransche *f* 202 per 2100 kil.

ZADEN enz. Lijnzaad in een doen: 104 ℔ Arch. *f* 210, *f* 213, *f* 282½, *f* 285. Raapolie op 6/w. *f* 42; vlieg. *f* 40¾; 1 Oct. *f* 40¾, *f* 40½, *f* 40¼; 1 Nov. *f* 41½, *f* 41¼, *f* 41½; 1 Dec. *f* 42, *f* 41¾, *f* 42; 1 Mei *f* 42½. Lijnolie op 6/w. *f* 31½; vlieg. *f* 30; 1 Oct. *f* 30¾; 1 Nov. *f* 30¼; 1 Dec. *f* 31. Hennepolie op 6/w. *f* 39¼. Raapkoeken per 1040 stuks *f* 72 a *f* 76. Lijnkoeken per 104 stuks *f* 11 a *f* 14.

HOOI en STROO. Langestraats Hooi *f* 16½ a *f* 19, Kamper-Eilands dito *f* 14½ a *f* 17½, Koe dito *f* 11½ a *f* 15; Rogge Stroo *f* 12½ a *f* 14, Tarwe dito *f* 11½ a *f* 13½.

VEE. Runderen 1ste kwal. *f* 180 a *f* 210, 2de kwal. *f* 170 a *f* 200 en 3de kwal. *f* 160 a *f* 180; Melk- en Kalfkoeijen *f* 140 a *f* 200; Schapen *f* 28 a *f* 34; Varkens 52 a 56 c. per Ned. ℔.

ANTWERPEN 22 September.

VERWHOUT. 250/m. kil. St. Domingo Campêche zijn zeilende tot geh. prijs afgedaan. — KOFFIJ. 300 b. Brazil zijn tot vaste prijzen afgedaan. — GRANEN vast doch met weinig zaken. Oostzeesche Tarwe *f* 14⅞ a *f* 15¼ afgedaan. Men houdt thans op *f* 15¾ voor puik; Roode loco *f* 13¾. Rogge, Inl. *f* 7½; Courl. *f* 7⅝ entr. Memel Gerst *f* 7½. — OLIEZADEN als voren zonder handel. — HOP voortdurend rijzende; gisteren werd fr. 150 en heden fr. 160 voor Aalst 1859 afgedaan. Eene telegrafische depêche meldt, dat van 't gewas 1860 te Aalst a fr. 250 a 185 is afgedaan. — OLIE. Tunis fr. 136½ entr. afgedaan. — HONIG. Havanah. Tot vaste prijzen zijn 101 v. zeilende en 12 dito loco afgedaan. — SUIKER. Ruwe vast doch zonder omzet. In veiling zijn 118 b. blond O.-I. van fr. 59 a 60 afgedaan. — RIJST. 300 b. gepeld Aracan zijn a *f* 8¼ verkocht.

HAVRE 20/21 September.

KATOEN. De verkoopen bedragen 4200 b. met vaste prijzen; men noteert:

	zeer gem.	gem.	zeer ord.	ord.	goed ord.	P. C.
New-Orleans	70	84	94	100	103	106
Mobile	69	82	90	97	100	
Georgie	67	80	87	94	98	

Voorraad 179,160 b. — KOFFIJ met veel handel; Rio gew. fr. 84.50 entr.; Ceylon triage fr. 109 a 109¾ cons.; Haïti loco fr. 79 entr.; Portorico fr. 90 a 93; Rio ongew. fr. 75 afgedaan. — SUIKER slap; Antilles n.° 4 fr. 49 a 48.50 cons.; Havanah geklij aan n.° 12; Holl. fr. 37½ entr. — HUIDEN. N.-V. gez. fr. 80 cons.; Fernambucq gez. fr. 67.50 a fr. 96 afgedaan. — WALVISCHBAARDEN fr. 5. — CACAO. Para fr. 75 a 75½. — THEE. Pecco fr. 8 a 10 afgedaan. — LIMAHOUT fr. 14¾. — GRANEN. Roode Tarwe Lucon fr. 56 a 59.50; witte Maran fr. 60¼.

KONINGSBERGEN 18 September.

GRANEN. Tarwe bonte 122/132 ℔ 73½ a 100 sgr., 125/127 ℔ 82 a 90 sgr., roode 123 ℔ 80 sgr. Rogge loco 120/122 ℔ 54 a 56¾ sgr. Gerst 92/100 ℔ 39 a 43 sgr. Haver 66/67 ℔ 23½ a 26½.

ODESSA 2/14 September.

GRANEN. Door de ongunstige berigten omtrent de prijzen van de Westersche markten waren de prijzen van Ghirca 50 cop. gedaald, doch ten gevolge van een later ontvangen telegrafisch berigt had er weder eenige verbetering plaats en is dezelve weder 10 a 15 cop. gerezen. Ongedroogde Tarwe zonder prijsverandering; Mais 10 a 20 cop. lager, en 25 a 35 dito op Lijnzaad. Rogge 25 cop. en Gerst 10 a 15 cop. lager. Ghirca Tarwe wordt genoteerd Odessa r. 8.90 a 9.32½; Cherson r. 7.85 a 9; Mais r. 5.80. Gerst r. 3.75; de beide laatste aan boord der Lotka. Haver r. 3.26. Lijnzaad r. 9.30 a 9.35. — TALK per 15 Nov. r. 4.57.

ISMAIL 1/13 September.

GRANEN. Tarwe met meer voorraad doch vaste prijzen, puike nieuwe r. 16¾ a 17½, mindere soorten r. 14½ a 15. Gerst insgelijks vast r. 5½ a 5⅞.

NEW-YORK 14 September.

De beurs is iets beter. KATOEN vast. — GRANEN slap. — PROVISIEN vast.

NEW-ORLEANS 13 September.

KATOEN ⅛ c. lager; verkoopen heden 2000 b. middl. 10¼ a 10½ c.

MOBILE 7 September.

KATOEN vast, middling 10½ c. Verkoopen der week 800 b. Aanvoeren 9000 b. Uitvoeren naar Liverpool 4000 b. — WISSEL op Londen 8¾ pc. premie. — VRACHTEN naar Liverpool ⅜ d., naar Havre 1¼ c.

PARA 9 Augustus.

CACAO 5500 a 6000 rs. — HUIDEN. Minas 5.500 rs., droog gez. 250 rs., groen gez. 155 a 160 rs. — KATOEN 7200 rs. — GOM ELASTIEK, puik $ 28 a $ 29, half fijn $ 25 a 26, ord. $ 22 a 23, gemeen $ 19 a 20. — TAPIOCA. 4100 a 4500 rs. — BAUME DE COPAHU $ 20. — SALSAPARILLA $ 24 a 30. — OLIJVENOLIE $ 38 a 40 per vaatje. — BIER in flesschen $ 5½ a 6, halve 6800 a 7000 rs. — JENEVER. Holl. op flesschen 340 a 350 rs., dames Jeannes 5000 a 5500 rs. per doz. — KAAS. Holl. 1800 a 1900 rs. — BOUGIES 700 a 750 rs. — WISSEL op Londen 25⅛ a ¾ d.

Beursberigten.

PARIJS 22 September.

Frankrijk 3 pc. a contant 68.60, 68.20; dito op ultimo 68.70, 68.30; dito 4½ pc. a cont. 95.75, 95.50; dito op ultimo —; Bank-Actien 2815. Crediet Mobilier 680. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 465. Napels 5 pc. 88. Spanje 1¾ pc. —; dito buitenl. 3 pc. Oude — en dito Nieuwe 47⅛; dito binnenl. 3 pc. 46⅛; dito Passive 22¼. Oostenrijk 5 pc. 76.

De beurs sloot heden in eene flaauwe stemming.

LONDEN 22 September.

3 pc. Cons. cont.	93½ a 93⅝	3 pc. Peru......	74 a 75
id. id. op tijd..	93⅝ a 93¾	4½ pc. id. Urib..	83 - 84
5 pc. Oostenrijk	79 - 82	id. te New-York	83 - 84
dito 1859......	-	3 pc. Portugal..	43 - 44
4½ pc. België....	95 - 97	5 pc. Rusland ..	103 - 105
pc. Braz. 1824	99 - 101	4½ pc. idem....	93½ - 94½
id. 1829/39....	-	3 pc. idem......	63½ - 64½
id. 4½ pc. 1852..	86 - 88	3 pc. Spanje....	48½ - 48¾
idem 1858......	86 - 88	1½ pc. idem....	39½ - 39¾
5 pc. Chili......	99 - 101	3 pc. idem......	39¾ - 40
6 pc. Buen-Ayr.	94 - 96	idem Amort....	22½ - 23½
6 pc. Chili......	102 - 104	id. Cert. Coup..	6½ - 6⅞
3 pc. idem......	73 - 75	5 pc. Sardinië..	83 - 85
3 pc. Denemark.	98 - 100	6 pc. Turkije....	73¾ - 74¼
3 pc. idem......	82 - 84	idem Nieuwe....	57½ - 57¾
2½ pc. Holland..	64 - 65	4 pc. idem......	101 - 101½
4 pc. idem......	101 - 102	3 pc. Venezuela	23 - 24
Equador........	12½ - 13½	idem Uitgest....	7 - 8
id. Land-warr.	-	Wissel Amst. krt.	11.14 a 14½
2½ pc. Grenada..	15 - 16	idem 3 m......	11.16 - 16½
id. Uitgestelde..	5 - 5½	idem Rott. 3 m..	11.16 - 16½
3 pc. Mexico....	21½ - 22	idem Parijs kort.	25.15 - 20
4½ pc. Peru....	94 - 95	idem 3 m......	25.37½ - 40

Binnen- en buitenl. fondsen flaauw gestemd.

ROTTERDAM 24 September.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Spanje... Certif. Coupons	pCt.	6½	6⅝	
Rusland .. Obl. te Amst. 4½	"	89¾		
" bij Stiegl. 1855 5	"	95 1/16	96	95 15/16
" Spoorw. Aand. 5	"	205	206	205
Oostenr... Oblig. Metall. 5	"	43½	43 9/16	43 9/16
" dito N. te Ams. 5	"	66¾		
" dito Nat. Met. 5	"	51½	51¼	51¼
" Ad. fl 250 1854	"	197	197½	197

Beperkte omzet bij vaste stemming.

Het Commité der Effecten-handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: Portugal, Obligatien te Londen 1853, 3 pc., 42¾. Oostenrijk, Metalliek Oude, 5 pc., 43¼, 43⅜, 43⅝; dito Nationale, 5 pc., 51¼, 51⅜, 51¼. Weener Loten 1854, *f* 197½. Grenada, Obligatien, 4 pc., 14; dito Uitgest., 5 1/16, 5⅜, 5¼.

AMSTERDAM 24 September.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.... Werk. Schuld 2½ pCt.		62⅛	62 3/16	62⅛
" ditto ditto 3	"			
" ditto ditto 4	"	97⅛	97¼	97⅛
" Amort. Synd. 3½	"	91¾		
" Hand. Maats. 4½	"	129½		
" O. I. Leening 4	"			
" Holl. Sp..... 4½	"			
" Rijn-Spoorw. 4½	"			
" M. van Weld. 4	"			
België,... Cert. *Rothsch.* 2½	"			
Frankrijk, Certificaten.. 3	"			
Spanje... Buitenlands.. 1½	"	38 11/16	38⅞	38⅞
" dito 3	"			
" Binn. a *f* 6000 3	"	46⅞		
" Amort. Schuld	"	22¾	22⅞	
" Bew. v. Coup.	"	6½	6⅝	
Portugal, Obligatien... 3	pCt.	42¼	42⅜	42¼
" dito 1856/59. 3	"	40 15/16	41	41
" dito Uitgest..	"			
Rusland, Ob. *Hope en C.* 5	"	101¼	101½	101¼
" dito 1828/29.. 5	"	101	101¼	
" Cert. 1831/33 5	"			
" d.° 1840..... 4	"			
" d.° *Stieglitz*.. 4	"	77½		
" d.° d.° Nieuwe 5	"	86⅞		
" d.° d.° 1855 N. 5	"	95⅞	96	95⅞
" d.° te Lond. 4½	"			
" d.° v. Assign.. 6	"	57⅞	57 15/16	
" Inschr. dito.. 6	"			
Polen,... Aand. 1835......	*f*	160½		
" Obligatien.... 4	pCt.	78½		
Pruissen, Oblig. 1859.. 5	"	102¼		
" Aand.	"			
Oostenr., Ob. *Goll en C.* 5	"			
" d.° dito 4	"			
" d.° Met. Oude 5	"	43⅛	43¾	43 9/16
" d.° N. te Ams. 5	"	67¼	67⅜	67⅜
" d.° Nat. Met. 5	"	51½	51⅝	51⅝
" d.° Metalliek. 2½	"	23⅝	23¾	23¾
" W. Ad. fl 250 4	"	196	197	197
Brazilië, 1824, £ 100 5	"	95		
Equador, £ 100...... 1	"	11¾		
Venez.,.. Obligatien... 3	"	21 15/16	22¼	22¼
" Uitgestelde.. 1½	"	11⅞	11¾	11⅞
Grenada, Obligatien... 4	"	14⅛	14⅞	14⅞
" Uitgestelde..	"	5⅝	5⅞	5⅞
Mexico,.. Obligatien... 3	"	20⅞	20⅞	20 13/16
Illinois 7	"	91	91½	

Handel-Maats. op resc., 130. Rusland, Leening 4 pc., 76⅞; Cert. te Londen, 1859, 3 pc., 60⅞; dito Spoorw.-Aand., 5 pc., 205¼, 206¾, 205¾; dito Nieuwe 4½ pc., 89⅞, 89½. Oostenrijk, Weener Bank-Actien, *f* 645, *f* 646; dito 1839 268, 280, 280; dito 1860, 5 pc., 387, 387½, 387¾; Fransche, 3 pc., 118½. Brazilië 1860, 4½ pc., 84. Galveston, Spoorw. Oblig., 8 pc., 45. Louisiana, 5 pc., 100⅝. Griekenl., 1825, 5 pc., 6¾, 6½. Beleening 3, Prolongatie 2½, Disconto 3 pc.

Binnenl. fondsen flaauw, buitenl. vast.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62¼. Spanje 1¾ pc., 38 11/16 a 38¾; dito Binnenl., 3 pc., 46⅞. Oostenr., Metall., 5 pc., 43⅝; dito Nationale 5 pc., 51⅝ a ⅝.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 24 September.			AMSTERDAM 24 September.		
2 maanden.		Kort.	2 maanden		zigt.
Londen...	11.61¼	11.68½	Londen..	11.62½	11.70
d.° 3/m.	11.57½		Parijs ..	55⅞	55 15/16
Parijs ..	55⅝	55¾	Bordeaux	55¾	
d.° 3/m.	55⅛		d.° 3 m.	55⅛	
Bordeaux.	55⅝	55¾	Genua ..	45½	
Genua..	45⅞		Livorno..	45½	
Livorno.	45⅞		Napels ..	78	
Napels. .	75½		Hamburg.	35⅛	
Petersb.	171		3 maanden.		Zigt.
Hamburg.	35⅛	35⅛	Madrid ..	240	
d.° 3 m.	35		Cadix. ..	241	
Antwerp.		1⅛	Sevillë ..	237	
			Bilbao ..	238	
6 weken.		Kort.	Lissabon	40⅛	
			Porto....	41	
Frankfort	99⅞		Petersb.	170	
Augsburg	99¾		6 weken.		Zigt
Weenen.	85		Weenen ..	85	
Triest..	84⅝		Augsburg	99¾	
			Frankfort.	99⅞	

Disconto 3 en 3½ pc. — Rotterdam ⅛.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Vertr.*
23 sept. *Crusoe*, Bartlett, Hellevoetsluis
... *Kiandra*, Pfister, Nagasaki
(23 Z.W.; 24 N.O.—O.)

Hellevoet *Aangek.*
23 sept. *Magnus Troil*, Garrod, Boness
Crusoe, Bartlett, Brouwershaven
... *Seine* (st.), Havre
Hannah Booth, Best, Boness
Gesina Jantina, Lohman, Newcastle
Wietske, Bos, Nerva
Familien, Haarstadt, Tromsoe
Vertrokken.
23 *Marinus & Geertruida*, v. d. Tas, Newcastle
Vertrouwen, Kal, dito
24 *Prince Albert*, Clare, d°
Bonne Mère, Préaud, St. Malo
Saucy Jack, Fleming, Londen
Trio, Bryan, Gloucester
Zeilklaar.
Bliss Susanne, Grafthuis, Singapore via Cardiff
Leda, Teygeler, Boston
Arizona, Robinson, New-Orleans
(23 Z., 24 N O t. N.—NO.)

Brielle *Aangek.*
23 sept. *Prins v. Oranje* (st.), Duinkerken
Leo (st.), Londen
24 *Seahorse* (st), Hull
Ocean Queen (st), dito
Batavier (st.), Londen
Baltic Auckland (st), d°
Zingari (st.), Hartlep.
Vertrokken.
23 *Ary Scheffer* (st), Havre
Fijenoord (st.), Londen
Killarney (st.), Goole
Seahorse (st.), Hull
Ann. Oster (s), Hartlep.
(23 Z.W., 24 NNO-NO t. O.)

Maassluis (N. N. O.)
24 sept. Niets gepasseerd.

Amsterdam *Vertr.*
22 sept. *Alida Maria*, de Vries, Batavia
Cassandra, Heim, St. Thomas
23 *Suriname*, Rijntjes, Suriname
24 *Cito*, Grivel, Samarang

Texel *Aangek.*
22 sept. *Shincliffe*, Copperthwaite, Sunderland
Gefion, Larsen, Riga
Magdalena Johanna, Gust, dito
Johanna Elisabeth, Bakker, dito
23 *Cornelia*, Hazewinkel Muntendam, Liverpool
Rhea, Larsen, Sundswall
24 *Diana* (st.), Londen
Vertrokken.
22 *Lion* (st.), Londen
23 *Courier*, v. Vliet, Malta
Capricio, Musanta, Newc.
Mary, Garner, dito
Circassian, Hall, Shields
Twenthe (st.), Hull
Zeemanshoop, Hansens, Gothenburg
Speculationen, Bjöness, Frederikstad
Caroline, Gundersen, dito
Commercien, Gjersöe, d°
Helena, Bruun, dito
Fraternité, Jacobsen, d°
Navigator, Kaas, dito
Lena, Knudsen, Dramm.
Mindet, Schwartz, dito
Alfen, Tonnisen, dito
Æren, Warner, dito
Jolund, Falck, dito
Janus, Christensen, dito
Harlingen, Hannema, Osterrisoer
Christian August, Ivensen, Porsgrund
24 *Gr. v. Heiden Reinestein*, Wamsteker, Batavia
Hertog Bernard, Stolte, dito

Calypso, Poolman, Soerabaija

Vlie *Aangekomen*
20 sept. *Ingeborg*, Fex, Stockholm
Harmonie, Kramer, Dantzig
Louise, Mehlen, Mullerup
21 *Boreas*, de Boer, Boness
Eensgezindheid, de Jong, Frederikstad
....., Elliot, Grimsby
Tjapko Schuringa, Drent, St. Petersb.
Anna Augusta, Kuiper, Riga
Zeeploeg, v. d. Wall, dito
Mercurius, de Boer, Frederikstad
Arentina Jacoba, Menses, dito
Maria & Fanny, Unger, dito
Celeritas, Olsen, dito
Stoomvaart (st.), Hamb.
22 *Thia*, Pothuis, Frederiks.
Vertrokken.
21 *Catharina Geerdina*, de Groot, Riga
Drie Gebroeders, Bart, Frederikstad
Jonkvrouw Elisabeth, Schuur, dito
Hendrika Hillechina, Kuiper, dito
Helena Catharina, Leeuwe, dito
Alberdina, Wolkammer, Laurvig
Neeltje Cornelia, Scholten, avontuur
Vier Gebroeders, de Boer, Leith
Vrouw Helena, Kraan, Christiansand
Hillechina Hendrika, de Grooth, dito
Agnat, Aasuldsen, Osterrisoer
Amsterdam (st.), Hamb.
22 *Ellen*, Steel, Whitby

Oostmahorn *Aang.*
21 sept. *Willem v. d. Voort*, Carst, St. Petersburg
(als bijlegger n. Amst.)

Industrie, Puister, Koningsbergen
Vertrokken.
22 *Hoogezand*, Vissenga, Newcastle

Zierikzee *Zeilklaar*
22 sept. *Schelde*, Hoefman, Singapore via Cardiff
Vertrokken.
24 *Cath. Maria*, Oomkens, Hong Kong via dito

Vlissingen *Aangek.*
22 sept. *Harraseeket*, White, Callao
J. L. Hall, Richardson, Akyab
Luigi, Leva, Alexandrië
Quartus, Pules, Berdianski
Italia, Savarese, Odessa
Elisabeth, Zeven, Genua
23 *Hendrik Pieter*, Mellema, Buenos-Ayres
Johanna, Lokander, Rio-Janeiro
Alipède, Moraes, dito
—o—

Baltimore *Aangek.*
5 sept. *Arnold Böninger*, Hashagen, New-York

Konstantinop. *Aang.*
vóór 14 sept. *Louisa Geerdina*, Wever, Amst.

Smirna *Aangekomen*
vóór 14 sept. *Entreprise*, Hut, Messina

Patras *Aangek.*
9 sept. *Triest* (st), Buys, Triest

Triëst *Aangekomen*
18 sept. *Bappi*, Lusina, Amsterdam
19 *Vlijt*, Engelsman, Newcastle

Venetië *Aangekomen*
18 sept. *Anna Maria*, v. d. Kooy, Amsterdam
Cornelia (s), Muntendam, Rotterdam

Livorno *Vertrokken*
17 sept. *Margaretha*, Stutvoet, Amst.

Marseille *Aang.*
21 sept. *Rotterdam* (st.), Rotterdam

St. Ubes *Aangekomen*
14 sept. *Actif*, Mohn, Lissabon

Lissabon *Aangek.*
12 sept. *Wilhelm. Adriana*, Noordhoek, Newcastle
14 *Kleinkinderen*, Manneken, Vlaardingen
Vertrokken.
15 *Maas*, Post, dito
Joanna, Donker, Newc.
Dolphijn, Holman, Sunderland

Oporto *Aangekomen*
10 sept. *Bordeaux*, Goodde, Newcastle
15 *Catharina*, Zeegers, dito

Calais *Binnengeloopen*
16 sept. *Alma*, Petitgas, Roquejada n. Rott.

Queenstown *Aang.*
20 sept. *Ida*, Dunlop, Callao

Dublin *In lading*
21 sept. *St. Willebrordus*, Boekhout, Brussel

Liverpool *In lading*
21 sept. *Coert Cornelis*, Klontje, Schiedam
Uitgeklaard.
Margaret, Scantlebury, d°
Vertrokken.
20 *Victor*, Fowler, Dordt
Nymph, Hughes, dito

Cardiff *Aangekomen*
20 sept. *Agatha Geertruida*, Potjewijd, Bristol

Bristol *In lading*
21 sept. *Ecliptica*, Boomgaard, Antwerpen

Falmouth *Vertr.*
21 sept. *Heinrich*, Klintwort, (v. Bahia) Holland

Dungeness *Gepass.*
19 sept. *Jan Daniel*, Zweede, Rott. n. Cardiff

Deal *Gepass.*
21 sept. *Bommelerwaard*, Loos, Dordt n. Cardiff
Cornelis Gips, v. Rijn v. Alkemade, dito n. Rott.

Londen *Aangek.*
21 sept. *Renshaw*, Taylor, Rotterdam
Uitgeklaard.
Jantje Goosens, Leisler, Elseneur

Boston (E.) *Aangek.*
22 sept. *Westerwolde*, Lutter, Hamburg
Maria, Blaupot, dito

Shields *Aangekomen*
21 sept. *Tijd*, Steeksma, Harlingen
Vertrokken.
N. R. Gazfabriek, Rott.
Integrity, Schiedam

Newcastle *In lad.*
21 sept. *Macassar*, Rip, Singapore
Barend, Schuur, Cadix
Geertje Dijkstra, Venenga, Malaga
Uitgeklaard.
Dido, v. Wijk, St. Pet.

Glasgow *Aangekomen*
20 sept. *Jehovah Jireh*, Jewitt, Amst.

Hamburg *Vertr.*
21 sept. *Rensina*, Kramer, Amsterdam

Gluckstadt *Aangek.*
21 sept. *Minerva*, Oestmann, Hamburg n. Amst. (moet repareren)

Cuxhaven *Aangek.*
21 sept. *Johannes*, Voogd, Terranova
Adèle, de Vries, Santos

Bremerhaven *Vertr.*
21 sept. *Flora*, Leiss, Amst.
Elisklea, Albers, dito
22 *Pieterdina Marchina*, Klein, Engeland
Aangekomen.
21 *Twee Gezusters*, Geltes, Groningen
22 *Janna Lukkina*, Boatekoe, Gothenburg

Swinemunde *Aang.*
21 sept. *Dina Marchina*, Dijk, Amsterdam
Anna, Hoekstra, Bremen

Bolderaa *Vertrokken*
18 sept. *Margar. Gesina*, de Groot, Holland
Charlotte, de Vos, dito
Antoinette, Peters, dito
Ernestine. Lemke, dito
Aurora, Wendt, dito
Alexandra, Wiemann, d°

Catharina Johanna, Kuiper, de Maas
Concurrent, de Jonge, Elseneur
16 *Epimachus*, de Boer, dito
Hermanna Hendrika, Plukker, dito
Sophia, Hansen, dito
Adriana Sophia, van Slooten, dito
Urda, Torjusen, Holland
Jupiter, Vierow, dito
17 *Noordstar*, Brouwer, d°
Iduna, Möller, Rotterd.

Kroonstad *Aangek.*
15 sept. *Frouke Egberdina*, Lukje, Dantzig
Vertrokken.
15 *Catharina*, Knol, Amst.
Kiel Windeweer, Moesker, dito
Barend, Bpth, Harlingen
Harmanna Wilmink, Wilmink, Zwolle

Lulea *Aangekomen*
8 sept. *Minerva*, Nielsen, Amsterdam

Hernösand *Aang.*
vóór 6 sept. *Odin*, Christiansen, Dordrecht

Stockholm *Aangek.*
17 sept. *Vrouw Geertruida*, Bontekoe, Bremen
In lading.
Essea, Gerdes, Holland

Gothenburg *Aangek.*
18 sept. *Jonge Gerrit*, Hazewinkel, Bremen
Onderneming, Mooi, Newcastle

Christiansund *Uitgeklaard.*
6 sept. *Noisomhed*, Christensen, Rotterdam

Kopenhagen *Aangek.*
20 sept. *Aukjen Gepkelina*, Duintjer, Rott.
Christina Christina, Tunteler, Dokkum
Margaretha Arendina, de Jonge, Harlingen

21 *Cycloop* (s), St. Petersb. (vertrok 22 n. Amst)
Gepasseerd.
20 *Argo*, Leffers, Amst. n. Oostzee
Cornelia Jantina, Kwint, Rotterd. n. dito
Gebroeders Coerkamp, Coerkamp, Haslingen naar dito
Apollos, Hochland, Hamburg n. Libau

Figueira 21 sept. Het Ned. schip *Jacoba Margaretha*, kapit. van Kampen, van Antwerpen met stukgoederen n. Smirna, is in zee gezonken, doch de bemanning gered.

—o—

Gepraaid:
....., op 9° ZB. en 31° WL., *Salatiga*, Biesthorst, v. Rotterdam n. Soerabaija.

Rotterdam *Uitgekl.*
22 sept. *Telegraaf*, Rolufs, Melbourne
Dorothea Henriette, Smit, Batavia
Dankbaarheid, Kool, Triëst
Circassian, le Maître, Londen
Sinai, Perfect, dito
Vizen, Hammelin, Kroonstad

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 25 sept.: 1ste getijde 0 ure 8 min.; 2de get. 0 ure 32 min.

Arnhem. Waterhoogte 22 sept. 2.91 el.

Keulen. Rijnshoogte 22 sept. 12 v. 1 d., en 23 sept. 11 v. 11 d. Rijnl.

Volgens een telegram uit Venetië dd. 21 dezer, zullen de vuren langs de Venetiaansche kust op order van het Gouvernement niet meer worden ontstoken.

Prijzen der Buitenl. Coupons

en Uitgelote Obligatiën.

AMSTERDAM 24 September.

Metalliek	*f* 21.60.	Sp. Piasters	*f* —.—.
idem Nationale	- 28.75.	„ Coup. per fr.	- —.—.
Div. Eng. in £	- 11.62½.	Hamb. Russen	- 33⅝.
Eng. Russen	- 11.82½.	Russ. in Zilv. R.	- 34¼.
Fransche	- 55⅜.	Poolsche in fl.	- 26⅞.
Belgische	- 55¾.	„ per Roeb.	- —.—.
Pruissische	- 34⅞.	Coup. Port. per £	-
Illinois in Ds.	- —.—.		

Speciekoers.

AMSTERDAM 24 September.

Gouden Specien per Stuk.

Nieuwe Dukaten .... *f* — a *f* —
Oude gerande dito ..... - 5.50 „ - 5.60
Tien Gulden Stukken ... - 9.70 „ - 9.80
Dito Eng. Souvereigns .. -11.70 „ -11.80
Dito Pistolen .... - 9.50 „ - 9.60
Nieuwe Louis-d'Or......
Stukken van 20 francs... - 9.30 „ - 9.40
Baren Goud en Specien } - 9½ a „ -10½ { pc. a *f* 1442.60 per N. ℔ fijn.

Zilveren Specien per Ned. ℔ Fijn.

Fijne Drittels .... *f* a *f*
„ Bar. 1000/1000 950. - -
Zilver van 900 a 850.
dito „ 800 - 700.
dito „ 600 - 500.
dito „ 400 - 300. } - 104.20 „ *f* 105.

Zilveren Specien per Stuk.

Pilaren Piasters .... *f* 2.55 a *f* 2.60.
Fransche Kroonen .... - 2.70 „ - 2.75.
Stukken van 5 francs .... - 2.33 „ - 2.36.
Brabantsche Kroonen .... - 2.65 „ - 2.70.
Pruissische Daalders .... - 1.75 „ - 1.78.

Advertentiën.

Voor de vele bewijzen van deelneming, mij betoond bij het overlijden van mijne innig geliefde Echtgenoote, betuig ik bij deze, mede uit naam mijner Kinderen en Behuwdkinderen, mijnen hartelijken dank.

Rotterdam 24 *September* 1860. E. S. DE JONGE.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *A. H. VAN KAMPEN*, geb. SCHOUTEN.

Rotterdam 24 *September* 1860.

Bevallen van eene DOCHTER *L. J. OFFERS*, geliefde Echtgenoot van

Nieuw-Drouwen 19 *September* 1860. H. L. MEURSINGE.

Eenige kennisgeving.

Heden ontsliep ons jongste Kindje ADRIANA, omtrent acht maanden oud.

Rotterdam 23 *September* 1860. W. LAGERWEY. N. M. LAGERWEY, SMITS.

HOLLANDSCHE

MAATSCHAPPIJ VAN LANDBOUW.

ALGEMEENE

TENTOONSTELLING

te GOUDA,

van 26 tot en met 30 September 1860.

GRASMAAIJEN,

op DONDERDAG 27 SEPTEMBER, ten 4 ure, onder ***Waddinxveen.***

Algemeene Vergadering,

op VRIJDAG 28 SEPTEMBER, des middags 12 ure, in een der Lokalen van de Societeit **de Réunie.**

GEMEENSCHAPPELIJKE MAALTIJD,

op VRIJDAG 28 SEPTEMBER, 's namiddags 5 ure, in de Groote Zaal der Societeit **de Réunie.**

Op alle Stations van den **Nederl. Rijnspoorweg** zullen **naar Gouda RETOURBILJETTEN** worden uitgegeven voor ***heen en terug,*** op één en denzelfden dag, of ook voor den volgenden morgen met den eerst vertrekkenden Trein, tegen betaling van den veel verminderden Prijs der **Zondags Retourbiljetten.**

Rotterdam, September 1860.

De Secretaris der Maatschappij,
D. R. GEVERS DEYNOOT.

Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, van den 10den September ll., is verklaard, dat er **Regtsvermoeden van het Overlijden** bestaat van **CORNELIS ADRIANUS DROST**, laatst *Zeeman*, gewoond hebbende te Haastrecht, en zulks sedert den 25sten October 1848.

WENTHOLT, *Procureur.*

SCREW STEAM SHIPPING COMPANY.

Wekelijksche Dienst

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

Voor GOEDEREN en VEE.

Het Engelsch Schroefstoomschip

Earl of Auckland,

Kapitein WILLIAM W. APPLETON, vertrekt **Dingsdag Avond 25 September.**

Adres bij de Agenten GEORGE LEVINGSTON en J. A. HOUWENS, te Rotterdam, en W. H. CAREY & SON, 34 Mark Lane, Londen.

ROTTERDAM, HULL en GOOLE.

Iederen WOENSDAG en ZATURDAG.

Voor PASSAGIERS, GOEDEREN en VEE.

De Rader-Stoomboot **NORFOLK**, Kapitein JAMES LEETHAM, vertrekt van **ROTTERDAM** naar **HULL** en **GOOLE** ***iederen Woensdag,*** des morgens vroeg.

Adres **HUDIG & PIETERS.**

De gezondheid volkomen wedergegeven zonder geneesmiddelen, noch purgeren, noch groote kosten, aan de zwakste gestellen door het heerlijke Engelsche Herstellingsvoedsel

DE REVALENTA ARABICA,

voor Slechte Spijsvertering (dyspepsie), Maagontsteking, Maagkwalen, Ontsteking der Ingewanden, gewone Hardlijvigheid, Aanbeijen, Slijm, Winden, Oprispingen en Winderigheid, Hoest, Zinkings, Aamborstigheid, Tering, Zuur en Weeën, Scherpte, Diarrhée, Kramp, Kramp en Ontsteking in de Maag, Hartkloppingen, Scheele Hoofdpijn, Galachtige en Zenuwachtige Aandoeningen, Leverziekte, Longziekte, Ziekte der Nieren, der Blaas, der Ademhaling, Hystérie, Zenuwsmart, Klieren, Huiduitslag, Dauwworm, Waterzucht, Rhumatiek, Podagra, Hartpijn gedurende de Zwangerschap of na den Maaltijd, Verlamming, Vallende Ziekte, Keelontsteking, Verlamming der Spieren, Griep, Slapeloosheid, Memorieloosheid, Hoofdpijn, Suizingen in de Ooren, Treurige Denkbeelden, Slecht Humeur, Gebrek aan Warmte en Frischheid, enz.

Brussel, YATES, Bankier, 80, Montagne de la Cour.
Antwerpen, J. VAN DEN BERGH, Marché-aux-Œufs, en
„ H. WAERSEGERS, 19, Marché-aux-Souliers.
Luik, A. THIVIAR, 12, Rue Royale.
Turnhout, BECKERS BONDNEL en ZOON.
Amsterdam, F. VON WINDHEIM & Co., Verkoophuis.

VERKOOPING

van een aanzienlijken voorraad van VOORWERPEN, behoorende tot Gaz- en Waterinrigtingen.

Naardien de werkzaamheden, welke met het aanleggen der Gaz- en Waterwerken te Kopenhagen en Frederiksberg in verband stonden, nu afgeloopen zijn, is de Aannemer daarvan, de Heer JOHN AIRD uit Londen, voornemens den Handel in Artikelen, welke voor Gaz- en Waterwerken gebezigd worden, en dien hij sedert eenige jaren in de hoofdstad Kopenhagen gedreven heeft, geheel op te ruimen, en zal dien ten gevolge het ruim voorzien, goed gesorteerd Magazijn van alle tot de Gaz- en Waterleiding behoorende artikelen in het openbaar verkocht worden.

Als bijzonder de opmerking verdienende worden genoemd: **Lampenbranders, Lampen, Lampetten, Candelabres, Koepels** van allerlei soort, fatsoen en grootte, **Kooktoestellen, Gazkagchels, Porseleinen, IJzeren en Geëmailleerde Water-Closets, Waterbakken** en **Waterkommen,** vele honderden dozijnen verschillende **Fittingvoorwerpen, Kranen** voor Gaz- en Waterbuizen, **Buizen** van Gutta Percha en Metaal, mitsgaders alle andere Voorwerpen, tot dezen tak van handel behoorende.

De Verkooping zal aanvangen den 9 October dezes jaars en op de volgende dagen voortgezet worden, terwijl gedrukte Catalogussen der verschillende Voorwerpen van 1 October af te verkrijgen zijn, wanneer men zich daarvoor met *gefrankeerde* Brieven aanmeldt aan den Heer Procureur HENRICHSEN, Kattesund, nº. 7, te Kopenhagen. Ook is het Handelshuis C. A. NIELSEN aldaar bereid Commissien tot Aankoop, tegen matige provisie, aan te nemen.

Notarishuis te Rotterdam.

HEDEN, Dingsdag den 25 September 1860, des middags ten 12 ure,

VEILING VAN:

Zes Percelen WEILAND, WATERING en WEG, in de gemeente Delfshaven, in den Coolpolder.
Elf Percelen WEILAND en WATERING, in de gemeente Maasland, in den Duifpolder.
Vier Percelen WEILAND en WATERING, gelegen als voren.
Drie Percelen WEI- en BOUWLAND, in de gemeente Delft, in den Noordpolder.
Eene Partij WEILAND, WATERING en WEG, in de gemeente Hof van Delft, in den Papsouwschen Polder.

GROOTE GEWONE

Najaars-Opruiming,

BIJ

ALLAN & Co.

van af HEDEN.

Bijzonder voordeelig zijn:

Eene groote Partij Doorgewerkte en Wollen **SHAWLS** en **DOEKEN.**
HERFST- en **WINTERMANTELS.**
Gekleurde en Zwarte **ZIJDEN** en Zijden **ROBES à VOLANTS.**
STOFFEN voor **ROBES** voor het aanstaande Saizoen.
Goedkoope Gedrukte **KATOENEN.**
LINTEN, BRODERIES, etc. etc.
NB. De voorraad van FLANELLEN, BAAIJEN, WOLLEN ONDERGOEDEREN en WITTE GOEDEREN is reeds **compleet.**

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

De Notaris Mr. *CAROLUS ANTONIUS VAN KERCKHOFF*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van zijne Principalen, is van meening, op Donderdag den 11 October 1860, des namiddags ten vijf ure, in het Notarishuis, te Rotterdam, in het openbaar te Veilen en te Verkoopen:

Nº. 1. De **KLEEDERBLEEKERIJ**, genaamd: ***„Het Rotterdamsche Wapen"***, bestaande in WOONHUIS, WASCHHUIS, STALLING en verdere GETIMMERTEN en **ERVEN**, mitsgaders **drie BLEEKVELDEN**, gelegen en staande te Rotterdam, aan den Oostsingel, nieuw wijk 13, nº. 493, Kadaster sectie E, nos. 2622, 2623, 2624 en 2625, ter grootte van 54 Roeden 77 Ellen.

Zijnde verhuurd tot 1 Februarij 1862 voor *f* 750.— 's jaars.

Nº. 2. Een Perceel **OPEN GROND**, bijzonder geschikt ter **bebouwing**, gelegen als voren, strekkende voor van den Singel tot aan een gemeenschappelijken Gang, Kadaster sectie E, nº. 2621, ter grootte van 1 Roede 33 Ellen, en voor zooveel den Gang betreft nº. 2617 gedeeltelijk.

Nº. 3. Een Perceel **OPEN GROND**, als voren, gelegen ten oosten van Perceel Nº. 2, strekkende voor van den Singel tot aan een gemeenschappelijken Gang, Kadaster sectie E, nº. 2620, ter grootte van 1 Roede 33 Ellen, en voor zooveel den Gang betreft nº. 2617 gedeeltelijk.

Nº. 4. Een Perceel **OPEN GROND**, als voren, gelegen ten oosten van Perceel Nº. 3, strekkende voor van den Singel tot aan een gemeenschappelijken Gang, Kadaster sectie E, nº. 2619, ter grootte van 1 Roede 33 Ellen, en voor zooveel den Gang betreft nº. 2617 gedeeltelijk.

Nº. 5. Een Perceel **OPEN GROND**, als voren, gelegen ten oosten van Perceel Nº. 4, strekkende vóór van den Singel tot aan een gemeenschappelijken Gang, Kadaster sectie E, nº. 2618, ter grootte van 1 Roede 33 Ellen, en voor zooveel den Gang betreft nº. 2617 gedeeltelijk.

De Percelen Nº. 1 tot en met 5 zijn in de Grondbelasting over 1860 gezamentlijk aangeslagen voor *f* 76.40 en zullen ieder *afzonderlijk* worden **Geveild** en vervolgens eerst *separaat* en daarna bij *combinatiën* worden **Afgeslagen.**

Nº. 6. Een hecht, sterk en zeer gunstig gelegen **PAND**, ingerigt tot drie BENEDENHUIZEN met **TUINTJES**, en drie BOVENWONINGEN en **ERVE**, staande en gelegen als voren, ten oosten van Perceel Nº. 5, strekkende voor van den Singel tot aan een gemeenschappelijken Gang, wijk 13, nº. 490 en 491, Kadaster sectie E, nos. 528, 529, 530 en 2616, ter grootte van 2 Roeden 49 Ellen, en voor zooveel den Gang betreft nº. 2617 gedeeltelijk.

Zijnde verhuurd (volgens specificatie op het Aanplakbillet) in zes percelen tot een gezamentlijk bedrag van *f* 800.— 's jaars.

Nº. 7. Een **Houten LOODS**, ingerigt tot WONING en twee WERKPLAATSEN, voorts **OPEN GROND** en **ERVE**, staande en gelegen als voren, naast Perceel Nº. 6, strekkende voor van den Singel tot aan Perceel Nº. 8, wijk 13, nº. 489, Kadaster sectie E, nº. 2615, ter grootte van 3 Roeden 10 Ellen.

Zijnde verhuurd (volgens specificatie op het Aanplakbillet) in twee percelen, tot een gezamentlijk bedrag van *f* 355 's jaars.

Nº. 8. De **KLEEDERBLEEKERIJ**, genaamd: ***„Het Jonge Lammetje in het Groen"***, bestaande in WOONHUIS, WASCHHUIS, STALLING en verdere GETIMMERTEN en **ERVE**, alsmede **drie BLEEKVELDEN**, gelegen en staande als voren, wijk 13, nº. 488, Kadaster sectie E, nos. 535, 536, 2614, 2626 en 2627, ter grootte van 44 Roeden 70 Ellen.

Zijnde verhuurd (volgens specificatie op het Aanplakbillet) in Twee Percelen tot een gezamentlijk bedrag van *f* 860 's jaars.

De Percelen Ns. 6, 7 en 8 zijn gezamentlijk in de Grondbelasting over 1860 aangeslagen voor *f* 179.99.

De Percelen Ns. 7 en 8 zullen *afzonderlijk* worden **Geveild**, en eerst *separaat* en daarna *gecombineerd* worden **Afgeslagen.**

N.º 9. Een hecht, sterk **HUIS**, mitsgaders **KOEPEL** met KEUKEN, en **ERVE**, alsmede welaangelegden **TUIN**, alles staande en gelegen te Rotterdam, in de Lange Warande, strekkende van halverwege de Sloot der Lange Warande tot aan de Sloot van de Kleederbleekerijen *het Rotterdamsche Wapen* en *het Jonge Lammetje in het Groen*, wijk 13, n.º 425, Kadaster sectie E, ns. 1529, 1530, 1531, 335 en 336, ter grootte van 10 Roeden 9 Ellen.

Grondbelasting *f* 29.44. Zijnde gedeeltelijk geweest in eigen gebruik en overigens verhuurd tot 1 November 1860 voor *f* 125 's jaars.

N.º 10. Een hecht, sterk **HUIS, ACHTERHUIS** en **ERVE**, staande en gelegen te Rotterdam, aan de noordzijde van de Heerenstraat, wijk 9, n.º 44, Kadaster sectie L, n.º 57.

Grondbelasting *f* 51.56. Verhuurd in Vier Percelen (volgens specificatie op het Aanplakbillet) tot een gezamentlijk bedrag van *f* 414 's jaars.

De te veilen Percelen zijn te aanvaarden den 1 December 1860 en te bezigtigen twee dagen vóór en op den dag der Veiling, van des voormiddags 11 tot des namiddags 4 ure, op vertoon van een Permissiebillet, door voornoemden Notaris af te geven, terwijl de Aanwijzing in loco van de Percelen Ns. 1 tot en met 8 mede ten dien tijde zal geschieden.

De Kaart van de sub Ns. 1 tot en met 9 vermelde Percelen is tegen betaling van 10 Cents verkrijgbaar ten Kantore van den meergenoemden Notaris te dezer Stede, aan de Leuvehaven, wijk 3, n.º 282, alwaar inmiddels alle nadere informatien te bekomen zijn.

Het alleraangenaamst gesitueerde

Koopmanshuis

en **ERVE**, aan de Gelderschekade, op den oostho[...] van de Gapersteeg te Rotterdam, op den 19 Septem[ber] laatstleden door de Notarissen *VAN DER HO[...] & REEPMAKER* geveild, zal op MORGEN d[en] 26 September 1860, des namiddags ten 5 ure, in [het] Notarishuis aldaar, worden **Afgeslagen.**

De PANDEN,

bestaande in: Nº. 1, een **HUIS** en **ERVE**, a[an] het Bolwerk, wijk 1, nº. 11; Nº. 2, een **HUIS** m[et] BOVENHUIS, op Stads grond, aan de westzijde [...] Baan, wijk 3, nº. 230; Nº. 3, een **HUIS** m[et] BOVENWONINGEN, staande als voren, naast [...] vorige Perceel, wijk 3, nº. 231; Nº. 4, een **H[UIS]** met BOVENWONINGEN, staande als voren, na[ast] de vorige Percelen, wijk 3, nº. 232, en Nº. 5, e[en] **PAKHUIS** met BOVENWONINGEN, staande m[...] als voren, naast de vorige Percelen, wijk 3, nº. 2[...] allen te Rotterdam, ll. Woensdag door de Notariss[en] Mr. *P. G. DALEN* en Mr. *C. A. VAN KERCKHO[FF]* in het Locaal der Publieke Verkoopingen, aan [de] Gelderschekade, te Rotterdam, geveild, zullen [...] MORGEN den 26 September 1860, des namiddags [...] 5 ure, door voornoemde Notarissen, ter zelfder plaats worden **Afgeslagen**, zulks wat betreft de Percel[en] Nos. 2, 3 en 4 eerst separaat en daarna gecombineer[d].

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notarissen *DALEN*, *LAMBERT & V[...] WIJNGAARDEN*, residerende te Rotterdam, als l[ast] hebbende van hunne Principalen, zijn van meen[ing] om op Woensdag den 3 October 1860, des namidd[ags] ten vijf ure, in het Locaal der Publieke Verkooping[en] aan de Gelderschekade te Rotterdam, publiek te Ve[ilen] en te Verkoopen:

Een extra hecht, sterk, voor eenige jaren nieuw opgebouwd en zeer aangenaam gesitueerd

HUIS,

mitsgaders daar vóór en achter gelegen **TUIN**, m[et] LOODS of BERGPLAATS, verdere **BETIMMERIN[GEN]** en **ERVE**, staande en gelegen aan de westzijde v[an] de Hoflaan, in de gemeente Kralingen, wijk F, nº. 2[...] Kadastraal bekend sectie B, nº. 2887.

Genietende als gebouwd Eigendom vrijdom van Gro[nd]belasting tot ultimo December 1861, en als on[ge]bouwd Eigendom thans aangeslagen op *f* 1.04[...]

Zijnde in eigen gebruik geweest en te aanvaard[en] met 1 November 1860.

Het te Veilene kan worden bezigtigd twee da[gen] vóór en op den dag der veiling, van des voormidd[ags] ten 10 tot des namiddags ten 3 ure, mits men voorz[ien] zij van een Permissiebillet, door een der voornoem[de] Notarissen afgegeven, ten wier Kantore, aan [het] Zuidblaak te Rotterdam, inmiddels nadere informati[en] zijn te bekomen.

Bij **B. M. SPANJERSBERG**, hoek v[an] den Oppert, bij de Groote Kerk, te Rotterdam, [en] verder bij alle Boekhandelaars, is a **10 Cents** v[er]krijgbaar gesteld:

Dichtregelen

bij de Onthulling van het Marmere[n] Standbeeld van H. TOLLENS Cz., op den 24 September 1860 te Rotterdam, *door* ***H. MARONIER.***

Rotterdamsche

SCHOUWBURG.

Directie: ***J. Eduard de Vries.***

DINGSDAG 25 SEPTEMBER 1860,

Opening der Hollandsche Voorstellingen

DE RIJKE ERFGENAME,

Tooneelspel in 5 Bedrijven. Gevolgd door:

HET TOLLENSFEEST,

Zinnebeeldige Voorstelling, Woorden van *F. H. Gre[...]* Muziek van *F. P. Fransen.*

Aanvang ten Zeven ure.

Stalles	*f* 2.	Parterre	*f* 0.75.
Baloon	- 2.	Amphitheater	- 0.50.
Loge	- 1.	Galerij	- 0.30.

De ***Tekstboekjes*** van het Tollensfeest [zijn] te verkrijgen aan den Schouwburg.

Het Bespreekgeld is 10 Cents per Plaats, voor alle Rangen, en het Bureau is dagelijks, des Zondags uitgezonderd, geopend van 's morgens 9 tot 's namiddags 3 ure.

SCHOUWBURG KRUISKADE.

Op HEDEN DINGSDAG:

Eene Tweede Voorstelling van

DE VEREENIGDE ARTISTES DER

ALHAMBRA SALON

en het

THEATRE CHINOIS,

van LONDON,

Aanvang ten Acht ure.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7, 9.30, 11.40, 3.30, 8[...]
„ „ alleen n. 's Hage: 1.5 's midd., 9.50 's av.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.5, 10.40, 1.25, 4.30, 7.45
„ 's Hage „ Rott.: 8.30, 10.18, 12.37, 3.39, 6.42, 8.15, 9.59
Aankomst te Rotterdam: 9.15, 11.5, 1.20, 4.25, 7.30, 9, 10.45

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Antwerpen: 7.40, 12.20, 3.50, 5.35; de laatste alleen tot Breda.
„ Breda: 6, 7.50, 12.35, 4.15.
„ Rotterdam naar Antwerpen en Breda: 5.30, 10.15, 3.—

Rhijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.50, 8.25, 9.—
Amst. n. Utr. en Rott.: 6.40, 7.25, 10.25, 12.35, 2.30, 6.15, 8.30, 9.15
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.: 6.30, 9.30, 11.35, 12.10, 12.30, 5.20, 7.50
Utrecht naar Rotterd.: 6.30, 8.40, 11.40, 1.25, 4.30, 7.30, 9.50
Gouda naar Rotterd.: 7.36, 9.34, 12.34, 2.8, 5.40, 8.28, 10.[...]
Aank. te Rotterd.: 8.15, 10.—, 1.—, 2.25, 6.30, 9.— 11.—

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

DINGSDAG 25 September 1860, N.º 229.

KENNISGEVING.

Afsluiting der passage over de Nieuwe Leuvebrug.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *ROTTERDAM*, doen te weten:

dat uithoofde van herstellingen aan de Nieuwe Leuvebrug, liggende over de Leuvehaven, aan de Boompjes, de passage voor Rijtuigen over die brug, te beginnen met Woensdag den 26 dezer maand tot Zaturdag den 6 October daaraanvolgende zal zijn afgesloten.

Rotterdam den 24 September 1860.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

de Secretaris, L. NIERSTRASZ. *de Burgemeester*, J. F. HOFFMAN.

BUITENLAND.

FRANKRIJK.

PARIJS 23 September.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Men verzekert dat de Keizerin incognito, met den Keizer, naar de Magdalenakerk alhier komen en in den grafkelder afstijgen zal, om een laatst vaarwel aan hare zuster toe te roepen, wier stoffelijk overschot aldaar is nedergezet, om later naar Spanje overgevoerd te worden.

In de rede, door den Keizer te Algiers uitgesproken, is die zinsnede wel het meest van algemeen belang waarin gezegd wordt dat de Europesche vrede Frankrijk zal laten zich nog edelmoediger jegens de kolonien te betoonen. Gij ziet hoe het dat denkbeeld van vrede is, waarop de Keizer telkens en overal terugkomt.

De Courrier du Dimanche geeft, op het geloof van correspondenten te St. Petersburg, Weenen en [illegible], zeer uitvoerige mededeelingen wegens het in punten vervat programma der aanstaande zamenkomst te Warschau. Het zou een waren veldtogt ten behoeve van het contra-revolutionair beginsel zijn. Na die punten opgesomd te hebben, laat het blad er op volgen: „Het is inderdaad reeds [illegible] zoodanige droomen na te schrijven, die zelfs de verbeeldingskracht geene verschooning vinden kunnen." Als zij niet verzonnen en derhalve waar zijn, hebben zij geene verschooning noodig.

Van Regeringswege is een onderzoek bevolen naar den bron van het gisteren ter beurs verspreid valsch gerucht, dat de Oostenrijkers de Mincio waren overgetrokken.

De Sardinische gezant, ridder Nigra, is nog altijd hier en heeft morgen een gehoor bij den Keizer.

Na zijne proclamatie aan de Piemontezen en zijne brieven aan Brusco is de toestand van Garibaldi afhangend: of wel hij rukt tegen Rome op, als de Keizer daar nog is, en dan heeft hij Piemont en Frankrijk tegen zich, of hij moet zijn ontslag nemen. Alleen het vertrek des Pausen zou alles vereenvoudigen.

Wat de generaal de Lamoricière is weet men nog niet regt. De Patrie deelt dienaangaande, maar onder voorbehoud, omdat het met al de overige berigten strijdt, het volgend gerucht mede: een koopvaardijschip zeilde den 19 dezer van Ancona naar Triest af, en de equipage verzekerde dat op het tijdstip der afvaart de generaal de Lamoricière nog niet te Ancona was binnengekomen; dat een zeker getal Pauselijke soldaten den 18 en 19 dezer die stad over het gebergte bereikt en verklaard had hoe, naar hunne schatting, de Romeinsche troepen ongeveer 1000 man verloren hadden, namelijk 600 krijgsgevangenen en 400 buiten gevecht gestelden. La Patrie voegt hierbij dat des morgens van den 19 dezer 2000 tot het korps des generaals Pimodan behoorende manschappen zich moeten hebben overgegeven, zoodat het geheele verlies 3000 man bedragen zou.

Hetzelfde blad gispt het in de Italiaansche dagbladen dat zij zich in weinig ridderlijke taal over den generaal de Lamoricière uitlaten. „Het oogenblik, dus zegt het, is nog niet daar om de staatkundige handelwijze diens generaals te beoordeelen. Het is de geschiedenis die zeggen zal of de oud-minister der Republiek van 1848, toen hij naar Rome ging, iets anders dan de verdediging van den H. Stoel gedacht, en geenerlei verborgen gedachte koesterde, waarvan de vaderlandsliefde hem rekenschap zou moeten vragen. Voor het oogenblik bepalen wij er ons bij den generaal de Lamoricière te beklagen, en na zijne nederlaag van heden mogen wij zijne overwinningen in Afrika niet vergeten."

Een Turijnsch dagblad meent te kunnen verzekeren dat de generaal Guyon den Paus aangeraden heeft de Lamoricière toe te bewegen dat hij zich van allen verderen wederstand onthoude.

De Bey van Tunis, die den Keizer te Algiers is komen begroeten, heeft Z. M. de ridderorde van Nichan in diamanten overgereikt, terwijl de Keizer, wederkeerig, den Bey met het groot lint der orde van het Eerelegioen heeft versierd.

— De Moniteur deelt nu het antwoord des Keizers op de toespraak des Voorzitters van den algemeenen raad van Algerië, aan den daar gegeven maaltijd gehouden, in zijn geheel mede. Dus luidt het: „Mijne eerste gedachte, toen ik den voet op Afrikaanschen grond zette [illegible] het leger, welks moed en volharding de verovering van dit uitgestrekt grondgebied voltooid hebben. Maar de God der legerscharen zendt de ramp des oorlogs alleen als straf of tot bevrijding aan de volken en in onze handen kan de overwinning niet anders dan eene bevrijding zijn, en het is onze eerste pligt met het welzijn der drie millioenen Afrikanen ons bezig te houden, die het lot der wapenen onder ons gebied heeft doen overgaan. De Voorzienigheid heeft ons geroepen om op dezen grond de weldaden der beschaving uit te storten. Wat nu is de beschaving? Het is den welstand voor iets, het leven des menschen voor veel, zijne zedelijke volmaking voor het grootste [illegible] te houden. Dus is het onze roeping de Afrikanen tot de waardigheid van vrije menschen te verheffen, het onderwijs onder hen te verbreiden, altijd met eerbiediging van hunne Godsdienst, hun bestaan te verbeteren, door uit dezen grond al de schatten te doen ontspruiten, welke de Voorzienigheid daarin begraven heeft en die een slecht bewind onvruchtbaar laten zou. Wij zullen in die taak niet te kort komen.

„Wat die ondernemende kolonisten betreft, die de Fransche vaan in Afrika zijn komen planten, en met haar al de kunsten van een beschaafd Volk, behoef ik te zeggen dat de bescherming van het Moederland hun nooit ontbreken zal? De instellingen die ik hun geschonken heb doen hun hier hun Vaderland reeds geheel terugvinden, en op dien weg voortgaande, mogen wij hopen dat hun voorbeeld gevolgd zal worden, en dat nieuwe bevolkingen zich op dezen voor altijd Franschen grond zullen komen vestigen. De Europesche vrede zal Frankrijk vergunnen zich nog edelmoediger jegens de Volkplantingen te betoonen, en ben ik de zee overgestoken om eenige oogenblikken in uw midden te vertoeven, het is om daar, als sporen van mijnen doortogt, het vertrouwen op de toekomst en een volkomen geloof in de bestemming van Frankrijk achter te laten, welks pogingen voor het heil der menschheid altijd door de Voorzienigheid gezegend zijn. Ik breng een feestdronk aan den voorspoed van Afrika!"

— De Moniteur geeft de volgende berigten: Gelijk wij gisteren mededeelden zijn Hunne Majesteiten onverwachts te Port Vendres aan wal gekomen, om het oversteken der Golf van Lyon te vermijden. In weêrwil der hooge zee en sterke windvlagen, die de Aigle te verduren had, is de overtogt zonder eenig ongeluk volbragt. Voor het hart der Keizerin was eene groote smart weggelegd. Eerst bij het voet aan wal zetten op Franschen grond heeft H. M. den dood van hare veel geliefde zuster de Hertogin van Alba vernomen, maar de Keizerin zal die treurige beproeving met moed en onderwerping weten te dragen. Hunne Majesteiten, gisteren ten acht ure van Perpignan vertrokken, zijn ten zes ure te Saint Cloud aangekomen, werwaarts de Keizerlijke Prins, in zijn ongeduld om zijne doorluchtige ouders te omhelzen, reeds lang te voren was heen gegaan. De grootmaarschalk, de adjudant-generaal van het paleis, de prefect van policie en de dienstdoende officieren hebben Hunne Majesteiten bij het afstijgen aan den spoorweg ontvangen. Eene talrijke menigte toefde Hunne Majesteiten in eerbiedige stilte, en gaf daardoor blijken van deelneming in die groote smart, welke een zoo somberen sluijer over de laatste dagen van een tot dien tijd toe zoo schitterende en gelukkige reis geworpen had. De welstand van Hunne Majesteiten is zoo goed als men wenschen kan, na een togt die zoo hevig door het slechte weder is tegengewerkt, en na eene onder zulke treurige omstandigheden volbragte terugkomst.

— Bij het afzenden van brieven uit Rome van 18 dezer, ten tien ure des avonds. kende men daar toen het lot van den generaal de Lamoricière nog niet, maar het officieel dagblad zeide toch reeds dat de post uit de Marken en Umbrië niet was aangekomen. Men verzekerde dat de Piemontezen tot Narni waren genaderd, en verder nog dat op hun verschijnen voor Citta di Castello die stad zich had overgegeven, met voorbehoud der regten van den Paus, maar welk voorbehoud, door den brigade-generaal aangenomen, door diens overste, den divisie-generaal de Sarenaz, in den wind was geslagen, waarop deze de vlag en het wapen des Pausen had doen inhalen.

De nota van den kardinaal Antonelli, op den Piemonteschen inval betrekkelijk, was het Corps Diplomatiek toegezonden. Tegen maandag 24 dezer is een Consistorie van kardinalen bijeengeroepen. De laatste werken van de heeren Dupin, Renau en abt Michon zijn op den index geplaatst.

— Het officieel dagblad van Napels van 18 dezer behelst een brief des dictators aan den heer Brusco, waarin hij zegt: „Gij verzekert mij dat de heer de Cavour het met mij eens is en zich mijn vriend noemt. Ik kan u verzekeren dat ik, hoe zeer bereid om alle persoonlijk gevoelen op het altaar des vaderlands ten offer te brengen, mij nooit zal kunnen verzoenen met de mannen die de nationale waardigheid verlaagd en eene Italiaansche provincie verkocht hebben." In weerwil van dit schrijven heeft Garibaldi een besluit uitgevaardigd, waarbij de Piemontesche Staatsregeling wordt ingevoerd, maar zonder het tijdstip der uitvoering van dat besluit te bepalen.

De heer Alexandre Dumas is tot directeur der musea te Napels en der opgravingen te Herculaneum en Pompeji benoemd, en ook met het schrijven van een groot pittoresk werk over Napels belast. Het gerucht liep dat de bezetting van Messina aangeboden had te kapituleren. De Fransche gezant, de heer Brenier, dacht donderdag af te reizen en laat den eersten gezantschaps-secretaris, met officieuse titels te Napels achter. Lord Elliot zou daar blijven.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 22 *september*. — Ten gevolge van nadere bepalingen, begeeft de Prins Regent zich eerst zondag avond, met Prins Karel van Pruissen, naar Gulik en zal op deze reis ook Koningin Victoria op hare doorreis naar Coburg begroeten. De Engelsche gezant aan ons Hof, lord Bloomfield, begeeft zich heden avond naar Antwerpen, om de Koningin aldaar te ontvangen en naar Aken en Coburg te vergezellen.

— Uit eene bron, die gezegd wordt echt te zijn, wordt medegedeeld dat de Keizer der Franschen te Petersburg heeft laten polsen in hoe ver het zijnerzijds zenden van een vertrouwd persoon naar Warschau, — waardoor niet onduidelijk Prins Napoleon verstaan werd, — aldaar goed opgenomen worden zou, waarop Keizer Alexander goedgevonden zou hebben dit eenigermate ingewikkeld gesteld aanzoek niet te willen begrijpen, zoodat de Neef des Franschen Keizers niet naar Warschau gaan zal.

— Volgens hier ontvangen berigt uit Rome, wil de Paus alleen in geval der uiterste noodzakelijkheid wijken. Het werd bevestigd dat de Koning van Beijeren, voor dat geval, het slot te Bamberg of dat te Wurzburg ter zijner beschikking gesteld heeft, aan welk laatste Z. H. dan de voorkeur geven zou. Paus Pius IX worden woorden toegeschreven, volgens welke hij, onder geenerlei omstandigheden, een toevlugtsoord in Frankrijk zoeken zou.

Per Telegraaf.

WEENEN 23 September.

In de zitting van den Rijksraad van gisteren heeft graaf Clam de drukpers afgeschilderd als in niet langer duldbaren staat verkeerende, en voorgesteld in het rapport der commissie eene zinsnede te lasschen. waarbij hervormingen in dat opzigt verlangd worden. Dit voorstel is door de meerderheid aangenomen. Na die stemming zijn de beraadslagingen geopend over de rapporten der meerderheid en minderheid der commissie van 21 leden. De rapporteurs waren de heer Sceczen voor de meerderheid en de heer Clam voor de minderheid. De heer Sceczen heeft ontwikkeld hoe de oorzaken van den onaangenamen toestand waarin het Keizerrijk verkeert in het door de Regering tot hiertoe gevolgd verkeerd stelsel gelegen zijn. Men behoorde eindelijk waarborgen aan de historische en staatkundige regten der individualiteiten te schenken. Het Hongaarsch vraagstuk heeft zich op den voorgrond der op te lossen moeijelijkheden geplaatst. De taak van den Rijksraad is te trachten den weg te zoeken, die, eenerzijds, vergunt de zelfwetgeving der verschillende Landen die het Keizerrijk uitmaken te doen herleven, en andererzijds den band die hen tot een enkelen Staat moet vormen op onwrikbare grondslagen te vestigen. De tot dat doel te nemen maatregelen kunnen alleen uit eene gezamenlijke goede verstandhouding tusschen den Souverein en de nationale vertegenwoordigingen ontstaan.

De heer Heyne heeft de stemming der minderheid geregtvaardigd. Hij geloofde dat, als de meerderheid hare inzigten meer in bijzonderheden voordroeg, er overeenstemming tusschen haar en de minderheid zou kunnen ontstaan. In ieder geval hoopte hij dat de meerderheid zich met de slotwoorden van het rapport der minderheid zou kunnen vereenigen, die de eenheid des Rijks uitspreken, zooveel mogelijk met behoud der zelfwetgeving van de Kroonlanden.

Tweede depêche.

Berigten uit Servië zeggen dat Vorst Milosch niet overleden is, zooals het gerucht gezegd had. Integendeel heeft de staat zijner gezondheid zich eenigzins verbeterd.

TURIJN 22 September.

De generaal Cialdini is tot grootkruis der militaire orde van Savoije benoemd. In het gevecht van Castelfidando hebben de Piemontesche troepen 12 en niet 6 kanonnen genomen, zoo als de eerste berigten zeiden. Ook zijn 150 en niet maar 50 Pauselijke officieren krijgsgevangen gemaakt. Pallavicino en de kardinaal Sforza zijn uit Napels te Genua aangekomen.

Het officieel dagblad van Venetië behelst eene kennisgeving van het algemeen stadhouderschap, waarbij de patrouilles verdubbeld worden en het gebruik der wapenen tot het dempen van oproerige pogingen beperkt wordt.

TURIJN 23 September.

De jagers van den Tiber zijn te Viterbo binnengerukt. De inwoners waren in opstand gekomen en hadden de bezetting op de vlugt gedreven.

LORETTO 24 September.

Uit het hoofdkwartier van den generaal Fanti, wordt gemeld, dat het belegeringsgeschut in het kamp nabij Ancona is ontscheept.

Het ministerie te Napels heeft zijn ontslag gegeven. De heer Conforti is belast met de vorming van een nieuw Kabinet.

MADRID 22 September.

Terwijl de Koningin zich aan boord van het fregat Prinses der Asturien bevond, is een der stijlen die de op het verdek opgerigte tent schraagden gebroken. De Koningin heeft daardoor drie kwetsuren aan het hoofd bekomen. Zij is heden reeds weder geheel hersteld. Hunne Majesteiten hebben, te Barcelona aangekomen, de hoofdkerk bezigtigd en zijn, onder het gejuich van 400,000 menschen, de straten doorgereden.

LONDEN 24 September.

KOFFIJ onveranderd. — SUIKER stil. — RIJST. Eene lading Madras verk. a 11/6. — IJZER 51/3. — HENNEP. Petersb. Rein £ 29. — TALK 52/6 a 53/. — OLIE onveranderd. — GRANEN. Tarwe 1/ a 2/ hooger. Haver 6 d. a 1/ hooger. — BOTER. Friesche 110/; Gron. 70/.

LIVERPOOL 24 September.

KATOEN. Heden werden 10,000 b. afgedaan.

BERLIJN 24 September.

ROGGE. Sept. 48½, Najaar 47¼. — RAAPOLIE. Sept. 11⅝, Voorjaar 12½.

HAMBURG 24 September.

OLIE. Najaar 26.4, Voorjaar 27.

MADRID 22 September.

Spanje 1¾ pc. 40.20; dito 3 pc. 48.10.

PARIJS 24 September.

Frankrijk 3 pc. 68.50; dito 4½ pc. 95.85. Crediet Mob. 692. Spanje 1¾ pc. 39; dito binnenl. 3 pc. 46½.

LONDEN 24 September.

De 3 pc. Geconsolideerden 93⅝. Spanje 1¾ pc. 39¼ a 39¾; dito buitenl. 3 pc. 48½; dito Certif. 5¼. Mexico 3 pc. 21⅞. Grenada 4 pc. 15¼ a 15¾; dito Uitgest. 6⅛. Holland 2½ pc. 64.

WEENEN 24 September.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 63.20; dito Nation. 5 pc. 75.10. Wissel Londen ƒ 133.

FRANKFORT 24 September.

Oostenr. Metall. 5 pc. 44⅝; dito Nation. 5 pc. 53¼. Spanje 1¾ pc. 38½; dito 3 pc. 46¼.

ANTWERPEN 24 September.

Oostenr. Metalliek 5 pc. 45⅜; dito Nation. 5 pc. 54. Spanje 1¾ pc. 38½; dito binnenl. 3 pc. 46½.

BINNENLAND.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Maandag 24 September.

De openbare zitting der Tweede Kamer van heden heeft slechts zeer kort geduurd. Daarin zijn behandeld de reeds vroeger medegedeelde conclusien van de commissie, in wier handen gesteld waren de geloofsbrieven van de heeren Dirks en Wijbenga, respectivelijk te Leeuwarden en te Sneek, tot leden der Kamer gekozen. Zonder discussie werden die conclusiën aangenomen, strekkende om beide heeren voorloopig niet toe te laten en den Minister van Binnenlandsche Zaken uit te noodigen, aan de Kamer de verzegelde pakketten (in de gedrukte conclusie stond *paket*, doch de heer Meeussen, lid der Commissie, wijzigde dat woord in de zitting) over te leggen, waarin volgens de artt. 68 en 69 der kieswet de stembriefjes gesloten zijn en bewaard. Met betrekking tot de questie of, bij de verkiezing van den heer Dirks, de stem uitgebragt op Johannes Cyprianus van der Veen werkelijk moet geacht worden niet aan te wijzen een duidelijk persoon, deelde de heer Meeussen alsnog aan de Kamer mede, dat in de Residentie-almanak, onder de provincie Friesland bij het Prov. Hof in de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden, voorkwam de naam van mr. J. van der Veen Cz.

Mededeeling werd gedaan van een brief, dd. 22 september jl., ingekomen van den heer de Kempenaer, waarbij deze verklaart, zijn ontslag te nemen als lid der Kamer. Deze brief is van den volgenden inhoud:

MIJNE HEEREN,

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Ik word voor het oogenblik door ongesteldheid verhinderd, uwe vergadering bij te wonen, en ondervind tot mijn groot leedwezen, dat het mij, door andere pligten gebonden, meer en meer moeijelijk wordt, zóódanig ijverig deel aan de werkzaamheden te nemen, als het gewigt der zaken vordert, mijne eigene belangstelling eischt, en ik gevoel verschuldigd te zijn aan het vertrouwen, waarmede mijne kiezers mij wel hebben gelieven te vereeren.

Daaruit wordt voor mij de vrees geboren van tekortkoming aan opgenomen verpligtingen: en deze doet mij de noodzakelijkheid beseffen, mijne betrekking tot uliedén in den schoot uwer vergadering neder te leggen.

Daarvan kwijt ik mij door dezen; van uliedén afscheid nemende betuig ik mijnen opregten dank, voor de blijken van welwillendheid, vooral voor die van vriendschap, die ik in uw midden mogt inoogsten.

Met bijzondere hoogachting blijf ik,

Arnhem, 22 *september* 1860.

UEd. Dw. Dienaar, J. M. DE KEMPENAER.

Ingevolge art. 129 van het reglement [illegible] van dezen brief worden kennis gegeven [illegible] Minister van Binnenlandsche Zaken.

Het adres van antwoord op de Troonrede, [illegible] dit door de Commissie van redactie is gewijzigd na de bedenkingen in de sectien op de oorspronkelijke redactie gemaakt, wordt ter tafel gebragt.

Op voorstel van den *Voorzitter* besloot de vergadering dat stuk te doen drukken en ronddeelen, en de discussien daarover te bepalen op morgen ochtend ten 11 ure.

Het ontwerp-adres luidt als volgt:

„*Sire!*

§ 1. De Tweede Kamer der Staten-Generaal, met Uwe Majesteit de milde zegeningen, welke aan ons Vaderland ten deel vallen, dankbaar erkennende, vernam met genoegen, dat onze betrekkingen met andere Mogendheden blijken dragen eener wederzijds gewenschte vriendschap. Zij is levendig overtuigd, dat wanneer Nederland in zijne betrekkingen met het buitenland kracht aan zelfstandigheid paart, het voortdurend te midden der overige Staten eene eervolle plaats zal innemen.

§ 2. De bescherming van het grondgebied des Rijks is een te hoog nationaal belang dan dat wij niet gaarne uit den mond Uwer Majesteit aan de pligtsbetrachting van zee- en landmagt lof hoorden toekennen. Het ons aan te bieden wetsontwerp tot regeling van de sterkte en de inrigting der nationale militie zullen wij in naauwgezette overweging nemen; overtuigd dat onze verdediging, rustende op het beginsel van volkswapening, niet eerder geregeld zal zijn, dan wanneer tevens nieuwe doeltreffende wetsbepalingen omtrent de schutterijen zullen zijn vastgesteld.

§ 3. Met Uwe Majesteit verheugen wij ons over den gunstigen toestand van vele bronnen van ons volksbestaan. Wij erkennen gaarne dat het toenemen van kennis en de bloei van kunsten en wetenschappen krachtig tot vermeerdering van beschaving en verspreiding van algemeene welvaart medewerken. Aan eene wet, welke het middelbaar en hooger onderwijs op goede grondslagen vestigt, wordt dan ook de levendigste behoefte gevoeld.

§ 4. Tot vereenvoudiging van het tarief van in- en uitgaande regten zullen wij gaarne medewerken. Met belangstelling vernamen wij, dat dadelijk na de uitvaardiging der wet tot den aanleg van spoorwegen met de werkzaamheden een aanvang was gemaakt. Wij wenschen dat de toestand van 's Rijks schatkist werkelijk gunstig genoeg moge bevonden worden om tot het aanleggen van nieuwe waterwegen voor den handel te kunnen overgaan.

§ 5. Verblijdend was het ons te vernemen dat de opbrengst van 's Lands middelen voldoende mag geacht worden. Wij rekenen dat die gelukkige uitkomst te beter zal verzekerd zijn, wanneer eene herziening van ons stelsel van belastingen, ook in het belang van een goed finantieel huishouden der gemeenten, tot stand gebragt zal wezen. Wij zijn daarbij verpligt op het aanbieden der in de Grondwet geëischte wet ter verantwoording van 's Rijks geldmiddelen eerbiedig aan te dringen.

§ 6. Met Uwe Majesteit brengen wij hulde toe aan den moed en de volharding door onze zee- en landmagt in Boni en in Banjermassing betoond. Te vernemen dat in alle opzigten de toestand onzer Overzeesche Bezittingen bevredigend is, heeft onze verwachting overtroffen. Ter bevordering van den bloei dier gewesten kan echter nog, ook zonder geldelijke opofferingen, veel gedaan worden.

Wat de koloniale geldmiddelen betreft, is tusschenkomst der wet volgens de bepalingen onzer Grondwet meer en meer dringende behoefte.

§ 7. De toegezegde wets-ontwerpen tot afschaffing der slavernij in de West-Indiën zullen wij met al de naauwgezetheid, welke de belangrijkheid van het onderwerp vordert, onderzoeken. De toestand dier gewesten zal evenwel eerst dan gevestigd kunnen heeten, wanneer aan het grondwettelijk voorschrift. tot vaststelling eener wet op het beleid der regering van die kolonien, zal voldaan zijn.

§ 8. Eene gewigtige taak wacht ons in de tegenwoordige Zitting. Wij hopen haar met ijverige pligtsbetrachting te vervullen. Moge het Vaderland daarbij ondervinden, dat de eerste voorwaarde onzer nationale instellingen, overeenstemming tusschen Regering en Vertegenwoordiging, niet ontbreekt, zoo zal het, onder den zegen des Allerhoogsten, daarvan de beste vruchten plukken.

Bij Koninklijke boodschap van den 6 mei jl. werd aan de Staten-Generaal ingezonden eene door den Minister van Justitie ontworpen wetsvoordragt, houdende eene nieuwe regterlijke inrigting. Den 15 junij daaraanvolgende werd door de Commissie van Rapporteurs van de Tweede Kamer over dat wetsontwerp het Voorloopig Verslag vastgesteld. Op de aanmerkingen en bedenkingen, daarin geopperd, werd door de Regering geantwoord in eene memorie, den 17 junij jl. aan de Kamer ingediend. Daarbij werd tevens overgelegd een gewijzigd ontwerp van wet. Sedert bragt de Commissie van Rapporteurs haar eindverslag uit, en werd eindelijk in de vergadering van de Tweede Kamer van den 24 julij jl. besloten om de openbare beraadslaging over deze wetsvoordragt uit te stellen tot het volgend Zittingjaar.

Deze was de stand der voordragt bij de sluiting van de Zitting der Staten-Generaal van 1859 op 1860.

De Regering heeft bij de wederindiening der voordragt geene aanleiding gevonden tot eenige afwijking van het aangeboden gewijzigd wetsontwerp. Onveranderd wordt dit alzoo wederom aan de beraadslaging van de Staten-Generaal onderworpen. Maar dit doende, meent de Regering ter toelichting daarvan ook te kunnen en te mogen verwijzen naar de vroeger ingediende Memorie van Beantwoording, in verband tot de verder gewisselde stukken.

Bij Koninklijke boodschap van den 29 julij jl., werd aan de Staten-Generaal ingezonden eene door den Minister van Justitie ontworpen wetsvoordragt tot aanvulling van art. 10 der wet van 29 junij 1854 (Staatsblad n.º 102) omtrent strafbare poging tot misdaad. Deze wetsvoordragt, omtrent welke nog geene wisseling van gedachten plaats had tusschen de Regering en de Tweede Kamer, is andermaal, en zulks onveranderd, aan de Staten-Generaal ingezonden. Tot toelichting van het onderwerp vermeent de Regering zich te kunnen en te mogen gedragen aan den inhoud der op 29 julij jl. ingezonden stukken betreffende deze aangelegenheid.

Het wetsontwerp tot wijziging van hoofdstuk III der Staatsbegrooting voor 1859, strekt om de navolgende artikelen van het IIIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1859 te verhoogen, te weten:

Artikel 9 (briefporten, abonnementen op dagbladen en alle verdere uitschotten van diplomatieke en consulaire ambtenaren in hunne betrekking) met eene som van ƒ 700, en alzoo te brengen op ƒ 17,200.

Artikel 11 (onderstand en transportgelden aan en ten behoeve van militairen, zeelieden en andere behoeftige Nederlanders buitenslands) met eene som van ƒ 1850 en alzoo te brengen op ƒ 9850.

Daarentegen wordt het 5de artikel (tractementen en bezoldigingen van het personeel der gezantschappen) verminderd met ƒ 2550 en alzoo gebragt op ƒ 256,050.

De Memorie van Toelichting zegt o. a. omtrent dit wetsontwerp het volgende:

Bij het IIIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor 1859 is voor art. 9 uitgetrokken ƒ 16,500 en voor art. 11 ƒ 8000. Deze sommen, welke geraamd zijn naar het gemiddeld bedrag van hetgeen voor die onderwerpen benoodigd is geweest over 1852—1857, zijn echter ontoereikend bevonden en uit dien hoofde reeds aangevuld uit art. 19 (Onvoorziene uitgaven), te weten: art. 9 met ƒ 1500 en art. 11 met ƒ 2865. 41, terwijl er voor de thans nog te verevene uitgaven op art. 9 ongeveer ƒ 700 en op art. 11 ƒ 1850 gevorderd wordt.

Omtrent dit tekort moet worden opgemerkt, dat het gebruik van den telegraaf, ter overbrenging van spoed vorderende berigten, van beduidenden invloed is op de uitgaven voor briefporten; doch dat bovendien deze uitgaven, zoowel als de gelegenheden voor den schipbreukeling tot verkrijging van hulp toegenomen zijn, door de uitbreiding welke in de laatste jaren gegeven is aan de consulaten, ook op verwijderde punten, zoo als dan ook deze onderwerpen op de begrooting voor 1860 tot een verhoogd bedrag zijn uitgetrokken.

Het wetsontwerp tot wijziging van hoofdstuk VII[1] der Staatsbegrooting voor 1859 strekt om art. 29 van dat hoofdstuk (kosten der active zeemagt) te vermeerderen met eene som van ƒ 89,300 en mitsdien te brengen op ƒ 1,494,000. Daartegen zijn verschillende artikelen verminderd met een gelijk bedrag van ƒ 89,300.

De bij het wetsontwerp gevoegde Memorie van Toelichting zegt hieromtrent o. a. het volgende:

De fondsen voor zeetractementen, scheepssoldijen en der active zeemagt, toegestaan bij art. 27 der wet van den 30sten december 1858 (Staatsblad n°. 130), houdende vaststelling van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor den jare 1859, zijn ontoereikend geweest tot verevening der betalingen, die voor deze onderwerpen moesten gedaan worden. Deze stand van zaken is geenszins het gevolg van misrekening. Het is evenwel ondoenlijk met cijfers daarvan het bewijs te leveren. Herhaaldelijk, meer bepaald bij de beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal op het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1856 (bladz. 14) heeft men de onwaarde doen zien van eene vergelijking tusschen de geraamde uitgaven en de werkelijke betalingen tot dit artikel behoorende. Zoo noodig wordt dus hier alleen in herinnering gebragt, dat de geraamde uitgaven rusten op hetgeen verschuldigd zal zijn voor soldijen, volgens vastgestelde bemanningslijsten, over twaalf maanden, terwijl de werkelijke betalingen zich, naar gelang van omstandigheden, bepalen tot een deel van het verdiende in dat tijdvak, of tot eene geheele afrekening van het te goed zijnde over een aantal jaren, waarvan het bedrag, overeenkomstig de wet van den 28 augustus 1843 (Staatsblad n.° 42), als bezwaar komt op het dienstjaar waarin de betaling plaats heeft.

Al moet men zich onthouden om in dezen cijfers te doen spreken, zoo zijn er echter genoegzame oorzaken aan te wijzen, die aanleiding gaven tot de aanzienlijke in 1859 voor dit onderwerp gedane betalingen.

Daarbij komt nog, dat de gewone hier bedoelde uitgaven voor de active zeemagt werden verhoogd door het in dienst zijn van een grooter aantal manschappen, dan waarop bij de zamenstelling der begrooting voor 1859 was gerekend. Die begrooting was gegrond op eene vermoedelijke sterkte van 6,159 koppen, terwijl, bij doorsnede genomen over verschillende tijdstippen, gemiddeld in dienst waren 6,406 koppen. De betaling voor het meerder in dienst zijnde personeel (247 koppen) waren uitgaven, waarop niet was gerekend.

Al deze omstandigheden hebben veroorzaakt dat de som van ƒ 1,404,700, bij het meergenoemd 27ste artikel toegestaan, is moeten overschreden worden met een bedrag van ƒ 89,300. Dit tekort, hetwelk, zoo als blijkt, grootendeels oorsprong neemt uit afbetaling van schulden en waardoor zoo veel minder in de toekomst behoeft uitgegeven te worden, was, zonder stoornis in de dienst te veroorzaken, onvermijdelijk. Er hebben geene betalingen plaats gehad dan van verdiende soldijen en die volgens bestaande bepalingen opvorderbaar waren.

Alhoewel, ten gevolge van geopende crediten, de zaken haren geregelden loop hebben gegaan, moet het onderwerpelijk artikel, ten einde in dezen eene noodzakelijke regularisatie te kunnen tot stand brengen, met het genoemd bedrag aangevuld worden. Geheel of gedeeltelijk kan de post der onvoorziene uitgaven van het hoofdstuk in het bestaande bezwaar niet te gemoet komen. Blijkens het daarvan bij de aangeboden raming der begrooting voor 1861 gegeven verslag is die post, hetzij door hoogst noodige aanvullingen van andere artikelen, of door regtstreeks daarop gedane beschikkingen, genoegzaam verbruikt. De omstandigheid, dat de toegestane fondsen of eenige artikelen beneden de ramingen zijn gebleven en daardoor in de begrooting zelve genoegzame middelen voorhanden liggen om in de zich voordoende behoefte aan fondsen op art. 27 te voorzien, maakt het echter onnoodig, eene verhooging van het cijfer, hetwelk reeds voor de uitgaven der marine over 1859 is toegestaan, aan te vragen.

Het wetsontwerp houdende uitgaven wegens verstrekkingen, dienst 1860 (Departement van Marine), strekt om uit de gelden wegens door het Departement van Marine gedane verstrekkingen in 's Rijks schatkist voorhanden, ten behoeve van dat Departement, voor de dienst van 1860 beschikbaar te stellen een bedrag van ƒ 155,334.98½.

De voormelde beschikbaar gestelde som wordt verdeeld over de volgende artikelen: Art. 1. Aanschaffing van hout tot aanbouw enz. ƒ 40.000. — Art. 2. Aanschaffing van alle materialen, uitgezonderd hout, benoodigd tot aanbouw enz. van schepen binnenslands ƒ 111.940,78½. — Art. 3 Aanschaffing van geschut, munitien enz. ƒ 779.60. — Art. 4. Schafting der equipages ƒ 2,091.70. — Art. 5. Kosten op het verplegen van zieken in de hospitalen enz. ƒ 522.90. Totaal ƒ 155,334.98½.

ROTTERDAM 24 September.

Zoo als uit het aan het hoofd dezer Courant voorkomend verslag der feestelijke onthulling van het standbeeld van Tollens blijkt, heeft Z. M. de Koning heden bij gelegenheid van zijn bezoek aan deze stad de nieuwe brug over de Oudehaven met de meeste belangstelling bezigtigd. Wij vernemen dat Z. M. welwillend heeft toegestaan dat deze brug de *Koningsbrug* zal worden genoemd, en achten het niet ongepast thans eene korte beschrijving van die brug mede te deelen.

Nadat reeds lang de behoefte bestaan had om de beide oevers van de Oude Hoofdpoort en het Bolwerk door middel van eene brug te vereenigen, werd, na langdurig beraad, hiertoe besloten en had op woensdag den 6 april 1859 de aanbesteding plaats tot het maken van eene horizontaal draaijende brug over de Oudehaven, tot vereeniging der op bijna 66 el van elkander verwijderde oevers, en werd het werk aangenomen door den heer D. R. van Dartelen, van Amsterdam, voor de som van ƒ 113,376.

De drukke scheepvaart aldaar heerschende maakte het *niet* wenschelijk om de werkzaamheden te doen verrigten door het droogmaken van het terrein, waarom dan ook de werkzaamheden geheel en al verrigt zijn zonder in de vaart eenige stremming te veroorzaken. De werkzaamheden aan de penanten waarvan het fundament voor het middelste op 1 el en voor de beide andere op 0,50 el onder R. p. ligt, zijn dan ook gedeeltelijk onder water moeten geschieden en is men op eene zeer voldoende wijze er in geslaagd de palen onder water af te zagen en de houten vloeren er boven op te laten zinken en op voldoende wijze te bevestigen. Het middenpenant rust op 129 palen, ter lengte van 16 a 18 el, behalve nog een groot aantal palen ter lengte van 6 a 8 el.

De horizontaal draaijende brug heeft een rijpad van 4 el ter westerzijde, met een verhoogd gangpad van 1.25 el, terwijl de voetpaden over het vaste gedeelte eene breedte hebben van 2.80 el, de hoogte van het rijpad boven het draaipunt der brug ligt 3.80 el boven R. p. en bij de kaden 3.50 el boven R. p., en over de geheele brug, zoowel het losse als het vaste gedeelte, is eene straat aangebragt.

Wanneer de brug geopend is geeft zij eene dubbelde gelegenheid om door te varen, ieder wijd 14,50 el, de dikte van het midden-penant, waarin de as gelegen is, waarom de beweegbare brug draait, heeft eene middellijn van 6,96 el, de breedte der tusschen-penanten is voor ieder 3,50 el en voor de beide landhoofden 2,80 el, en de doorvaart onder de vaste overdekking ieder wijd 8,62 el (deze maten zijn alle genomen op de hoogte van R. p.).

Op de brug bevinden zich vier wachtershuisjes, boven elk waarvan eene sierlijke kandelabre en lantaarn is aangebragt. Ter wederzijde van de brug rusten twee leeuwen op piedestallen. Zij hadden vroeger de sedert afgebroken Hofpoort aan het einde van den Oppert versierd.

Deze brug mag een waar sieraad van onze stad genoemd worden.

Aanstaanden donderdag, den 27 dezer, des namiddags ten 1½ ure, zal de Gemeenteraad alhier eene vergadering houden, waarin de volgende zaken ter tafel zullen worden gebragt: mededeeling van ingekomen stukken; delibereren over het afstaan van gronden aan den heer A. A. Reepmaker; idem over het brengen van wijzigingen in de verordening op het getal scholen; idem over het brengen van wijzigingen in de verordening op het heffen van schoolgelden; idem over de ingekomen reclames tegen aanslagen in de plaatselijke directe helasting en de daarop uitgebragte adviezen; idem over het te sluiten heurtverdrag met Eindhoven.

Men verneemt dat dr. J. J. van Oosterzee door Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen is benoemd tot ridder der orde van de Poolstar.

Bij Zr. Ms. besluit is aan jhr. mr. M. Heldewier, laatstelijk zaakgelastigde bij het hof van Portugal, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van kommandeur der orde van den Toren en het Zwaard hem door Z. M. den Koning van Portugal geschonken.

Zijne Majesteit heeft, bij besluit van 9 dezer, n.° 62, met wijziging en uitbreiding van het vastgestelde bij besluit van 17 december 1859, n.° 92, met betrekking tot de werfkosten voor het regement veld-artillerie toegestaan, bepaald, dat te rekenen van 1 october a. s., tot nader order: 1°, zoo voor kosten van aanwerving van iederen recruut als voor ieder milicien die, ingevolge artikel 171 der wet van den 8sten januarij 1817, bij de staande armée overgaat zal worden te goed gedaan ƒ 95, waarvan, wegens handgeld of premie aan den aangeworvene zal worden uitbetaald ƒ 80, en 2°, ten behoeve van ieder vrijwillig dienend soldaat van de regementen vesting-artillerie, niet ouder dan 30 jaren zijnde en minstens nog twee jaren moetende dienen, die genegen is om bij het regement veld-artillerie voort te dienen. ter zake van den overgang bij dat korps, zal worden te goed gedaan ƒ 20, welk montant, nadat de betrokken militair bij de veld-artillerie zal zijn in dienst gesteld, in eens aan hem zal worden uitbetaald.

Aan den heer J. Dekker Cz. te Wormerveer is tot wederopzegging vergunning verleend voor eene stoombootdienst tot vervoer van reizigers en goederen tusschen Wormerveer en Rotterdam.

De commissie van enquête voor de Maasaftapping heeft heden ochtend ten 9 ure eene zitting gehouden, en daarin gehoord den heer F. W. Kamp, te Luik.

Zr. Ms. stoomschip Cycloop, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee F. R. Toewater, op reis naar de Middellandsche Zee, is den 22sten dezer te Falmouth aangekomen.

Bij het Departement van Kolonien kan, onder overlegging van de noodige bewijzen van erfregt, worden ingevorderd de onder het beheer der weeskamer te Batavia gestelde nalatenschap van Abraham Biegmann, geb. te Vlaardingen 2 februarij 1807, overleden als wachtmeester te Salatiga 9 julij 1858. Die nalatenschap bedraagt ƒ 1430.36.

Beroepen tot predikant bij de Hervormde gemeente te IJsselmuiden (cl. Kampen) ds. J. F. W. Königsfeldt, thans te Rheden; — te Genemuiden (cl. Kampen) ds. J. H. Seemerink, thans te Woudsend.

DORDRECHT 24 *september*. — Heden is door Burgemeester en Wethouders aanbesteed: Het bouwen van eene tweede school voor kinderen van minvermogenden. Van de 10 ingekomen biljetten, was het minste dat van de heeren J. Degens en Zoon alhier, voor de som van ƒ 21,618, aan wie het werk terstond is gegund.

— De heer W. Duytshof te Arnhem is, behoudens de goedkeuring van het Departement van Justitie, aannemer geworden van de voeding en verpleging der gevangenen in het huis van arrest en van bewaring alhier, voor de som van 25½ cent per gevangene daags.

DELFSHAVEN 23 *september*. — Gisteren werd alhier in het openbaar aanbesteed het bouwen eener geheel nieuwe openbare school met onderwijzerswoning, waarvan, behoudens nadere approbatie, de mr. timmerman A. de Klerk, voor eene som ƒ 13,150, aannemer geworden is.

'S GRAVENHAGE 24 *september*. — In deze residentie is aangekomen en afgestapt aan het Hotel Paulez Z. K. H. de Prins George van Pruissen, vergezeld van H. D. adjudanten de graaf Perponcher en de graaf Haerseler. Ten 11 ure gisteren ochtend is de Prins door Z. M. den Koning in een bijzonder gehoor ontvangen. Des middags heeft de Prins een bezoek gebragt bij HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik op het Huis de Paauw, waarna Z. K. H. de Prins van Oranje en Prins Frederik hem in het Hotel Paulez hebben bezocht. Des namiddags was ter eere van den Prins groot diner bij Z. M. den Koning.

Heden middag is er op het Huis de Paauw een groot diner, hetwelk ook door dien Prins zal worden bijgewoond. Gedurende het verblijf van Z. K. H. alhier, hetgeen acht dagen zal duren, zijn twee hofrijtuigen van Z. M. ter zijner beschikking gesteld.

— Morgen middag zal er bij den Franschen gezant de graaf Sartiges, een groot diplomatiek diner plaats hebben.

— Heden avond is er eene groote soirée bij den Russischen Gezant.

— Lord Napier, de Engelsche gezant, is uit deze residentie naar Londen vertrokken.

— De Belgische Minister bij het Nederlandsche hof, baron Dujardin, is met zijne familie naar Hanover vertrokken en zal aldaar eenigen tijd verblijven.

— In deze residentie zijn aangekomen en afgestapt aan het Hôtel de l'Europe de kapitein in Russische dienst J. de Glazynski, de heer A. Reijers, lid van het congres in Chili, en sir Charles Salburey, lid van het Engelsche Parlement.

— Heden heeft aan het lokaal van het provinciaal bestuur van Zuidholland de aanbesteding plaats gehad van het maken van eene plaat-ijzeren draaibrug met houden landhoofden te Meerkerk. Er waren ingekomen 16 inschrijvingsbiljetten, waarvan de minste was dat van den heer J. Göbel te Schiedam, voor de som van ƒ 16,490. Van die 16 biljetten is dat van den heer de Jong te Ameide, als niet geteekend, ter zijde gelegd.

— Heden is een aanvang gemaakt met het afnemen der examina van 18 leerlingen telegrafist voor de betrekking van telegrafist.

— De Arrondissements-Regtbank alhier heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van het elfjarige Scheveningsche meisje, en haar veroordeeld tot eene opsluiting in een verbeterhuis voor den tijd van twintig maanden, ter zake van enkele diefstal en diefstal door middel van overklimming in twee villa's aan het Scheveningsche zeestrand.

SCHEVENINGEN 24 *september*. — Volgens berigten van onze haringvloot is het met de visscherij onder den Engelschen wal allerongunstigst gelegen. De meesten van de 105 schuiten zouden na herhaalde pogingen nog geen enkelen haring gevangen hebben en nu in de haven werkeloos de tijding afwachten of de visch zich vertoont. Op 19 schuiten na zijn al de visschers ter haringvisscherij en binnen weinige dagen zullen er slechts 4 overblijven, om onze vischmarkt van verschen visch te voorzien. Nu er nog 19 pinken op de kust vischten was de visch ontzettend duur. In vroegere jaren kocht men op den afslag op het strand eene mand rog voor 10 centen, thans geldt die visch het stuk reeds 15 cent. en in de afgeloopen week op den afslag niet minder dan 50 centen, terwijl er 80 centen voor ééne tong betaald is. De zeehanen, die vroeger, even als de rog, in den regel alléén door de mindere klasse werden gegeten, en zelfs op de vischmarkt niet werden gezien, worden thans ook met graagte en in evenredigheid even duur gekocht. Het is te wenschen, dat visschers van andere plaatsen, hun belang begrijpende, ook dit jaar weder hunnen gevangen visch te Scheveningen, alwaar zij zulke hooge prijzen kunnen maken, zullen aanbrengen.

UTRECHT 23 *september*. — Aan het Provinciaal Gouvernement alhier werd gisteren van wege het Ministerie van Binnenlandsche Zaken aanbesteed het uitvoeren van eenige werken ter verbetering van de rivier de Lek, aan de Horden nabij Jaarsveld; welk werk aan den heer C. Hartog, aannemer te Soestdijk, voor eene som van ƒ 17,900 werd gegund.

'S HERTOGENBOSCH 23 *september*. — Heden was het een feestdag voor de Nederduitsche Hervormde gemeente alhier. Nadat onzen algemeen geachten oudsten leeraar, den weleerwaarden heer J. G. Betz, op ll. donderdag het voorregt had mogen te beurt vallen van vijf en twintig jaar als herder dezer gemeente werkzaam te zijn geweest, trad de feestvierende leeraar heden in de morgen-godsdienstoefening voor eene talrijke schaar op en sprak eene regt hartelijke feestrede uit naar aanleiding van de woorden des Psalmdichters: *Loof den Heer, mijne ziele, en vergeet geene van Zijne weldaden.* Evenals de vergaderde gemeente den geliefden leeraar met toepasselijk gezang had ontvangen, zoo zong zij hem, toen hij den kansel zou verlaten, op plegtige wijze het laatste vers van Psalm 121 toe. Op den feestdag zelven werd hem door eene commissie uit de ouderlingen en diakenen namens de gemeente een prachtig geschenk in zilver overhandigd.

DEVENTER 22 *september*. — Het hoofdbestuur der Overijsselsche Maatschappij van landbouw heeft eergisteren eene eigenhandig geteekende missive ontvangen van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, waarbij aan gemeld bestuur wordt berigt, dat Z. K. H., zeer gevoelig voor de bewezen onderscheiding en oplettendheid, met welgevallen het eere-lidmaatschap der Maatschappij aanneemt.

MEPPEL 22 *september*. — De hier thans plaats vindende kermis kenmerkt zich weder door vechten snijpartijen; een paar jongelingen zijn eergisteren avond op ontzettende wijze door boerenjongens met messen gesneden. De Rijksveldwachters hebben de daders terstond achtervolgd en in arrest genomen.

GRONINGEN 22 *september*. — Gisteren zijn uit Leeuwarden naar Schiermonnikoog vertrokken de heeren Commissaris des Konings, benevens eene commissie uit Gedeputeerde Staten, ter bijwoning der feesten, die aldaar heden zullen gehouden worden bij gelegenheid dat de bedijking van dat eiland, op kosten van den nieuwen eigenaar mr. J. E. Banck ondernomen, is tot stand gebragt.

De reizigers werden overgebragt door de Dokkumer stoomboot Fivel, waarop zich mede het muziekkorps van het 8ste regement infanterie bevond, dat genoemde feesten zal helpen opluisteren.

Men schrijft uit Luxemburg dd. gisteren, Z. K. H. Prins Hendrik jl. donderdag alda aangekomen. Zoo men verneemt heeft de S houder des Groothertogs het aangeboden on van het Ministerie Simons aangenomen en waars lijk zal het Ministerie Charles Metz optreden. opening der Kamer zal plaats hebben den 8 oct aanstaande.

Door de haven-commissie van Rönne (Bornho is ter kennis der zeevarenden, die de Oostzee zoeken, gebragt, dat de haven van Rönne, op westkust van Bornholm, die men met elken wind binnenloopen en die van steen is opgetrokken, sch tot op 18 voet diepgang kan opnemen, alsook schepen die averij hebben aldaar de noodige kunnen bekomen. Bij de haven zijn loodsen gesteld, die op een gegeven sein, indien het zulks toelaat, de schepen die de haven van Rö zoeken, tot buiten de klippen te gemoet varen. het binnenzeilen gemakkelijk te maken, zijn merkteekens opgerigt, van welke het hoogste de aan de haven gelegene gebouwen heen te zie Voor het binnenzeilen bij nacht zijn twee lichtv aangebragt, en wel tot circa 28 en 51 voet ho die den geheelen nacht branden en bij gewoon he weder twee mijlen ver in zee zigtbaar zijn. Om de westzijde komende de haven van Rönne zeilen houde men den Hollandschen molen, die de stad gezien wordt, aan de noordzijde der tot men de beide inzeilings-merken in ééne lijn b alsdan houde men in deze peiling oost-noord waarts heen, tusschen het noorder- en zuiderrif, wa bij westerstorm eene hevige branding staat. Eind diene nog, dat de haven van Rönne, behalve bijzonder strenge winters, vrij van ijs blijft.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 24 September.

OVERLEDEN: C. J. Olivier, d., 1 j. — M. C. Co vrouw van J. J. Bakx, 45 j. — S. Gross, man va de Groot, 43 j. — M. Wolffers, z., 2 j. — A. Lage d., 8 m. — J. P. Bakker, z., 12 d. — A. W. Waesberge, z., 3 m. — A. W. Boijon, jm., 31 j. — C. de Schot, d., 2 j. — J. F. A. van Geersdael 2 j. — P. van der Velden, z., 1 m.

BEVALLEN: M. H. Pley, geb. Courage, z. — Dehé, geb. Koolen, d. — G. J. Cremer, geb. Lens z. — J. M. T. Knip, geb. Kroesen, d. — S. van De geb. van Someren, z. — J. J. Logemann, geb. d. — D. C. van Veen, geb. Schreuder, z. — J. Ou dijk, geb. Meesenbroek, d. — C. H. F. van Andel, Hafkenscheid, z. — M. J. P. Inslegers, geb. Sch z. — C. van Dulst, geb. Scheuierman, d. — G. M. Bergem, geb. Roetman, d. — C. van Veen, geb. z. — A. M. de Vries, geb. Baitermann, z.

In lading liggende Schepen

Te Rotterdam.

BATAVIA, mede voor Passagiers, het Nederl. Barks Dorothea Henrietta, kapit. D. Smit. Adres bij H & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

BATAVIA, SAMARANG en SOERABAIJA, voor Goede en Passagiers, het Nederl. gekoperd Fregatschip Joha Lodewijk, kapit. A. H. van der Waal. Adres bij Kuy van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BATAVIA en SAMARANG, voor Passagiers en Goede het Nederl. Campagne-Barkschip Albrecht Beyling, k J. Muller. Adres bij de Cargadoors P. A. van Es & te Rotterdam, en de Groot, Roelants & Co., te Schied

BALTIMORE, het Amerik. Fregatschip Scotia, kapit Miskelly. Adres bij Wambersie & Zoon.

BOSTON, het Nederl. Brikschip Vasco da Gama, k H. B. de Groot; vertrekt begin October. Adres Hudig & Blokhuyzen.

BOSTON, het Nederl. Galjootschip Marinus en Geertru kapit. J. van der Tas; vertrekt laatste helft van Octo Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

BOSTON, het Amerik. Fregatschip Crusoe, kapitein Bartlett. Adres bij Wambersie & Zoon.

GENUA, het snelzeilend Nederl. Schoener-Galjoot Martha Hendrika, kapit. W. van Wattum. Adres Kuyper, van Dam & Smeer.

GIBRALTAR, MALTA en MESSINA, het Nederland Hoekerschip Californie, kapit. D. van der Valk. Ad bij Kuyper, van Dam & Smeer.

GIBRALTAR en MALTA, het Nederl. Schooners Hoop, kapit. J. Mannekes. Adres bij Seeuwen & C

GOTHENBURG, het Zweedsch Barkschip Hedda Fred kapit. O. L. Larssen. Adres bij Wambersie & Zoo

GUERNSEY en JERSEY, Eng. Schoener Admiral Wind kapit. Chs. Allcock. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY en GUERNSEY, Eng. Schoener Seabird, k C. Nuttall. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY (via NEWHAVEN) het Engelsch Kotterschip Ma kapit. Fr. Richardson. Adres bij Hudig & Blokhuy

KOPENHAGEN, het Nederl. Kofschip Urana, kapit W. A. Banting, om ten spoedigste te vertrekken. Ad bij Kuyper, van Dam & Smeer.

LIEBAU, het Russisch Schoenerschip Sophia, kapit. Martensen. Adres bij Kuyer, van Dam & Smeer.

LISSABON, het Hoekerschip Kleinkinderen, kapit. Haddeman. Adres bij Seeuwen & Co.

NEW-ORLEANS, het Amerik. Fregatschip State of Ma kapit. C. W. Humphrey; vertrekt 10 October. Ad bij Hudig & Blokhuyzen.

NEW-YORK, het Bremer Fregatschip Charles, kapit. Deike. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Ellen Stew kapit. C. E. Coffin. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Seth Sprague, k J. M. Gillespie. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Bremer Fregatschip Hormann, k F. Kuhlmann. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Amerik Barkschip Adjuster, kapit Rickmers. Adres bij Wambersie & Zoon.

PADANG, mede voor Passagiers, het Nederl. Barks Vesta, kapit. J. P. C. Gerrebrands. Adres bij de Ree van Overzee & Co., bij de Cargadoors Hudig & Blokhu en Kuyper, van Dam & Smeer, alhier, en de Con & Co., te Amsterdam.

PHILADELPHIA, het Nederl. Galjootschip Cadzand kapit. T. R. Oomkens; vertrekt begin van Octo Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

ST. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Eendragt, k A. J. Bos. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

TRIEST, het Nederl. Schoener-Brikschip Dankbaarh kapit. E. J. Kooi. Adres bij Kuyper, van Dam & Sm

TRIEST, het Nederl. Schoenerschip Verwisseling, k G. G. Boon. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

Te Vlaardingen:

GIBRALTAR, het Nederl. Hoekerschip Vereeniging, k M. van Noord. Adres bij Kuyper, van Dam & Sme

Te Amsterdam:

SINGAPORE, DECIMA en KANAGAWA, het ni gebouwd, gekoperd Nederl. Clipper-Barkschip Ma Theresia, kapit. J. Visser Ez.; vertrekt 22 Octo Adres bij de Coningh & Co., te Amsterdam, of M Lels, te Alblasserdam.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en G. A. van Reyn,
te Rotterdam.